

Lagfartsprotokoll den 22 februari 1810.

§ 5.

Ingavs till häradsrätten ett så lydande salubrev, med anhållan om lagfart:

Härmed gör jag Erland Jonsson vetterligt att jag med min kära hustru Ingrid Botvids-dotter goda ja och samtycke, försålt såsom vi och nu försälja vårt ägande **rusthåll Alm ett halft mantal** til vår son Botvid Erlandsson, för en betingad och överneskommen köpesumma stor ett tusende sju hundra sjuttisju rilsdaler 37 skilling 4 runstycken riksgäldssedlar eller banco ett tusende etthundra åttifem riksdaler 8 skilling 10 2/3-dels runstycken med och under de villkor, såväl av undantag och om varighet för skulder, som andra beting till varje övrigabarns förmåner, vilka är under denna dag in-

Lagfartsprotokoll den 22 februari 1810.

§ 6.

Anhölls hos häradsrätten om lagfart, enligt ett så lydande köpebrev:

För allom dem, som detta vårt öppna brev läsa eller föreläsandes varder, gör vi under-tecknade härmed veterligt, att vi av fri vilja och moget betänkande skänka och i kraft därav giva till våra sonebarn Hilma Caijsa och Sara Jacobsdöttrar i Skjorstad vårt ägande **ett halvt frälsehemman i Skjorstad** i Björkekind's härad och Tåby socken beläget ett tusen femtio riksdaler banco specie, vilket är vå förvärda och ej ärvda egendom med allt vad därtill hörer, av äldre lytt och legat eller lagligen tillvinnas kan, nu genast tillträda med samma rätt som vi det ägt och brukar äga, nyttja och som lagligen förvärvda egendom behålla.

Och skall deras moder Caijsa Svensdotter eller den hennes rätt innehavare försvarligen bruka denne hemmansdel emot det hon till oss i hela vår återstående livstid avlämnar en och en halv tunn råg, en tunna korn och en halv tunna blandkorn samt ett tjog råghalm inom varje års slut, men frikänner från all vidare besittningsrätt härav till dess Sara Jacobsdotter uppnått sit femtonde ålders år, endast bestå lagfartskostnaderna med detta gåvobrev, vilket försäkras och med egenhändige underskrifter i tillkallade vittnens närvaro befastas.

Restad den 6 december 1809.

Olof Carlsson Christina Jacobsdotter
Som tillkallade vittnen underskriva
Israel Ekstam Olof Pehrsson i Ljunga.

Avsades att häradsrätten aktar skäligen första gången lagligen uppbjuda halva frälsehemmanet Skjorstad, som bonden Olof Carlsson i Restad ochd ess hustru Christina Jacobsdotterbortskänkt till deras sonebarn, pigorna Stina Caijsa och Sara Jacobsdöttrar, emot ett förbehållet livstidsundantag.

Åliggandet likväl desse senare att å nästa ting ordentligen styrka, ej mindre Olof Carlssons ochd ess hustrus äganderätt, än jordens frälseatur. Ocj skola givarna över det av dem gjorda undantag, på begäran bevis genom utdrag ur protokollet.

Laga vinterting i Höckerstad den 22 februari 1810.

§ 39.

Till häradsrätten inlämnades en så lydande handling:

För allom dem, som detta mitt öppna överlåtelsebrev förkommer, gör jag Nils Ekström vetterligt att med min kära hustrus samtycke i anledning av förpantningsbrev under den 27 oktober 1803 hava upplåtit och försålt vår öppna rätt till det så kallade **hem-**

manet Perlingonstorp på Bjärka ägor i Drothems socken och Björkekind's härad till bonden Nils Claesson, Brunneby, Tåby socken för en öberenskommen summa fyrahundra fyrtiofyra riksdaler 21 skilling 4 runstycken banco mynt.

Då emedan den första penningen med den sista av bemälte köpeskilling blivit tillfullo betalt på sätt särskilt upprättad handling innehåller.

För den skull avhänder jag mig, hustru och barn all ägande rätt av ombemälte hemman Perlingstorp samt samma tillägnar Nils Claesson, des kära hustru barn och arvingar, till hus och jord, sådant det nu för ögonen befunnits med övrifa förmåner, av vad namn som helst

Laga vinterting i Höckerstad den 22 februari 1810.

§ 51.

Blev en så lydande handling till häradsrätten ingiven, med anhållan om ordagrant intagande i domboken:

" Arrendekontrakt.

Till min käre son Ostanus Andersson upplåter jag till arrende på trenne års tid, räknat ifrån den 14 mars 1810 till samma tid 1813 mitt i Björkeinds härad och Tåby socken ägande belägna **frälsehemman Brestad** med följande och oss emellan överenskomne villkor.

1) Brukar, hävdar och för min son den till ovanförmälte hemman årligen hörande jord, under arrendetiden som sin egen, utan att jag på minsta vis bliver skyldig att i arbetet deltaga, men av den vid hemmet växande och varje höst inbärgade gröda erlägger min son till mig i arrende 1/4-del av all säden, då den avtröskad på logen delas.

2) På trädesjorden för årligen ärtor får till tre halvspanner eller högst en tunna, men ej däröver.

3) Höfordret delas på samma vis som säden, att jag vid höbärgningen åtnjuter en fjärdedel, den som på ängen delas och uti mitt undantagande hus av brukaren inköras, men allt det vid gården växande, så kallat hästhö, tillkommer brukaren ensam utan all slags delning.

4) Ansvarar brukaren för jordens behövliga ans och hkorning, dikens grävande och underhållande samt gärdesgårdarnas försvarliga hägnad, vartill virket får tagas av hemmanets skog, uton staver, som måste av brukaren från annan ort anskaffas, emedan skogens därav annars skulle lida.

5) Deltager jag med brukaren i all slags utsäde, så att fjärdedelen av höst- och vårsäd som utsås, av mig tillsläppes.

6) De vid hemmanet varande hus och byggnader av vad namn de vara må, kommer av brukaren att underhållas och repareras, varvid jag lämnar honom mitt biträde. Virket här till får tagas från hemmanets skog.

7) Kammaren, med däröver varande vinne, kommer desse tre även att ensam av mig begangas, med brygghuset med därtill hörande brännsvinsredskap samt köket och källaren kommer under den tid av oss gemensamt begagnas.

8) Förbehåller jag mig fritt bete för tvenne kor samt mina får på samma ställe där arrendtorn har sina kreatur.

9) Kvarnskjuts, dito till kyrka och staden, när så av mig påfordras, skjutsar arrendatorn med sine hästar år mig.

10) Alla av denna egendom utgående onera av vad namn de vara må komma under desse tre åren att av arrendatorn ensam, utan mitt deltagande utgöras.

11) Skulle så hända, att jag med döden avlider, inom detta kontrakt till ända gått, skall min käre son likafullt av stöd därvid bibehållas utan ändring av mina andra barn, dock ommer han, att för den då återstående tiden till dem utgöra detsamma som han sig häri till mig förbundet, att i samma tid och ordning.

Med föreskrivne kontrakt och e däruti omnämnda villkor förklare vi oss till alla de-

lar nöjda, samt till för den oss obrottsligt eftertanke därav, vilket med våra namns och dess egenhändiga bomärkens undersättande i tillkallade vittnens närvaro härigenom bekräftat varder, som skedde i Söderköping den 6 juli 1809.

Anders Hansson Ålin Ostanus Andersson
Såsom på en gång närvarande vittnen underteckna
Abraham Ahlqvist Gerhard Falk

Efter uppläsandet härav avsades att denne handling skulle till vederbörandes framtida säkerhet och efeträttelse samt den den kraft och verkan lag förmår, i domboken ordagrant intagas.

Laga sommaring i Höckerstad den 22 maj 1810.

§ 15.

Var skomakaren Anders Gustaf Bergren vid Mem till detta ting lageligen instämd av torparen Johannes Andersson på Målslätten, med påståendet att svarande måtte åläggas till käranden utgiva tjugotvå riksdaler 10 skilling 7 runstycken riksgäld, som återstod på dess till käranden under den 15 augusti förledet år utgivet skuldebrev på 77 riksdaler 7 skilling 4 runstycken samma mynt, årlig ränta därå ifrån sistnämnda dag, samt gälda expenser.

Vid upprop inställde sig käranden personligen, och för svaranden förekom mämndemannen Måns Olofsson i Tåby, vilken senare väl erkände skuldens riktighet, men begärde trenveckros anstånd med betalningen därå och av käranden omsider bifölls.

Varefter avsåde att som svaranden Bergren, genom ombudet erkänt den återstående skulden utgörande tjugotvå riksdaler 10 skilling 7 runstycken riksgäld. Alltså aktar häradsrätten skäligt till förenämnda honom månne till käranden, efter dess medgivande inom trenne veckor härefter betala sex procents ränta därå ifrån den 15 augusti förledet år samt 1/3-dels skilling banco i expenser.

Laga sommaring i Höckerstad den 22 maj 1810.

§ 16.

Företrädde torparen Magnus Paulsson på Målslätten och anhöll till kläder, föda och uppfostran, för dess sjukliga och myndiga dotter på det åttonde året gammal, av dess arvskapital, utgörande ett hundrade sextiosex riksdaler 22 skilling riksgäld årligen erhålla något understöd.

Ingivandes ett av tillförordnad föremyndare för ovannämnda dess omyndiga dotter, bonden Anders Nilsson i Bjärka, utfärdat så lydande bevis:

"Torparen Magnus Paulsson på Målslätten har hos mig, såsom förmyndare, begärt uppfostringshjälp till sin minderåriga dotter, vilket jag för min del medgiver vad lofliga domstolen honom meddelar, vilket jag honom till bevis lämnat."

Bjärka den 14 maj 1810

Anders Nilsson

Till vittne Sven Paulsson och Magnus Petersson.

Efter uppläsandet härav avsådes:

Att häradsrätten aktar skäligt till ansökningen i så måtto bifall lämna. Torparen Magnus Paulsson må till meromnämnde ändamål uppbära årliga räntan av dess omyndiga dotters arvsmedel, räknat ifrån förledet års början intill dess hon uppnått tolv års ålder, då anmälan därom ånyo bör häradsrätten föredragas.

Ock skulle Magnus på dess begäran häröver erhålla bevis genom protokollsutdrag

Lagfartsprotokoll den 22 maj 1810.

§ 25.

Till vinnande av lagfart inlämnades till häradsrätten ett så lydande köpebrev:

För allom dem som detta mitt öppna salubrev förekomma kan att läsa, gör jag Johan Arndt Rickman kunningt och veterligt, det jag av fri vilja samt välberätt mod, med min kära hustrus goda ja ochs amtycke, till fabrikören herr Carl Gusyaf Rickman upplätir och försålt, som jag och i kraft därav upplåter och försäljer mitt arveliga **ett sjundedels hemman rusthåll nr. 20 ett fjärdedels henna skattefrälse Alm** i Björkekind's härad och Tingstads socken beläget mot en köpeskilling av två tusende riksdaler specie.

Ock som herr fabrikören Rickman förenämnde köpeskilling 2.000 riksdaler banco specie, den första med den sista penningen, till fullo betalat, som härmed kvitteras.

Allts avhänder jag mig, barn och arvingar, så född som ofödd, min rätt till ovannämnda halva hemman Alm, med et befunnet tillägnar herr fabrikör Rickman, dess hustru, barn och arvingar i gård och jord, skog och mark, torp och torpställen, när och fjärran by, intet undantagande av allt det som därtill av ålder legat haver, eller hädanefter med laga dom tillbringas kan, att nyttja, bruka, äga och behålla såsom sin välfångna egendom till evärdeliga tider.

Förbinder mig i övrigt till hemul efter lag.

Till yttermera visso har vi med sigill försett och i vittnes närvaro detta köpebrav undertecknat.

Norrköping den 1 april 1810

Johan Arndt Rickman, Rickman Junior.

E.O. Rickman F. Rickman (i samtliga fall med sigill)

Lagtima hösteting vid Höckerstad den 22 oktober 1810.

§ 2.

Kronolänsman välaktade M.F. Lindahl anmäler, att han på herr baron och kammarjunkare von Saltzas tillkännagivande, att Jaen Nilsson på Stubbetorp under Mariehov tillhörigt baron Funck, **genom inbrott** natten till den 19 i denna månad, på logen vid Mems säteri **stulit spannmål**, låtit häkta Jaen Nilsson, och av sådan anledning yrkade Jaen för denna inbrottsstöld, måtte få undergå rannsaking.

Herr baron von Saltza närvarande, omtalar att han tid efter annan saknat spannemål till ett belopp av omkring 18 tunnor vete, och då änteligen misstanken fallit på Jaen Nilsson, samt undersökning hos honom blivit anställd av nämndemannen Måns Olofsson i Tåby och frälseinspektören Jonas Lindell, hava tjugo kappar vete, samt ett så kallat årder eller krok med bill och en oxtöm av läder, herr baronen tillhörigt, blivit funnet hos Jaen Nilsson.

Jaen Nilsson, som erkänner, att han genom en stens borttagande ur stenfoten till logen på Mems säteri, brutit sig in och olovligen borttagit, de hos honom senare 20 kappar vete samt oxtöm och krokville.

Han berättade han är född i Gränna socken av bonden Nils Pehrswson och nu fyrtio år gammal, för stöld förut varken lagförts eller avstraffats.

Kronolänsman Lindahl anmäler, att Jaen Nilsson för honom och nämndeman Måns Olofsson i Tåby erkänt, att han icke ensam förövat stölden, utan därvid varit biträdd av Måns Jonsson i Grinntorpet, vars häst Jaen Nilsson begagnat vid den stulna sädens bortförande från Mem.

Men som föreställningar gjordes, så vad av domhavanden, som Jaens förre husbonde herr baron von Saltza, kunde Jaen Nilsson icke förmås erkänna, att någon uti tjuvnaden med honom varit delaktig, av vilken anledning kronolänsman Lindahl anhöll, att denna rannsaking måtte uppskjutas till ett framdeles urtima ting, på det han kan äga tillfälle utröna och skaffa sig upplysning om någon med Jaen deltagit i den åtalade stölden.

Varföre häradsrätten fann skäligt, utsätta fortsättningen av denna rannsaking till urtima ting, vilket så fort ske kan, skall utsättas och varom kronoåklagaren skall underrättas, som emellertid åligger, att skyndsannerligen söka skaffa alla möjelige upplysningar om denna tjuvnad och huruvida flere än Jaen Nilsson däruti varit delaktige.

Ock kommer Jaen Nilsson att försändas, under säker fängslig förvaring, till Linköpings läns fängelse, att där förbli till den dag urtima ting bliver utsatt.

Laga hösteting i Höckerstad den 22 oktober 1810.

§ 8.

Skomakaren Bergren vid Mem hade blivit tilld ett ting instämd av kronolänsman välaktade M.F. Lindahl med påståendet, att sedan Lindahl erhållit ordres utsöka bonden Olof Nilsson i Oxtorp, har bonden Magnus Paulsson i Blinnestad, ägande domfäste fordran

63 riksdaler 3 skilling 6 runstycken riksgäldssedlar, och hos Berggren i följd döarv, segnestrerat så stor del av Magnus Paulssons innestående auktionsmedel, som svarat mot den berörda fordran.

Har likväl denna sekvester kvarstad oaktad, Bergren **förskingrat auktionsmedel**, det måtte alltså Bergren böta enligt 8 kapitlet 7 paragrafen utsköningsbalken samt med sin egendom ansvara för Magnus Paulssons i frågavarande fordran, varför utan öppen talan är förbehållen.

Vid upprop av detta mål, förekommer svaranden och uppvisar det auktionsprotokoll, som den 6 sista mars blivit hållet vid auktionen hos Magnus Paulsson på Måln, jämte dennes därå 16 mars nästledet år, tecknat kvitto å uppburna 62 riksdaler 24 skilling 3 runstycken riksgäldssedlar, samt en räkning och redogörelse på andra sidan av denna redogörelse fjärdingsmannen Clas Skånbergs den 29 nästledna september tecknade kvitto, att han för Pehr Nilsson i Sörbys räkning, enligt landshövdingens utslag, utav auktionsmedel av svaranden uppburit 12 riksdaler 18 skilling riksgäld.

Förmenades svaranden, att då kvarstaden ej skedde förrän den 6 juni nästförflutet år och Magnus Paulsson anställt en frivillig auktion, och således själv fritt kunde disponera de därför inflytande medlen, samt svaranden med behörigt kvitto nu styrkt att han den 16 mars nästförutgående år dem utlevererat, utom ett ringa överskott, vilket han genast vill avlämna, om åklagaren det vill emottaga. Så förmodar svaranden på sådana grunder, att han måtte befrias ifrån stämingspåståendet.

Lindahl, som företrädde Konungens befallningshavande i länet den 27 april meddelte utslag, på Olof Nilsson i Oxtorp gjorda ansökan, att av Magnus Paulsson utbekomma återståens husröta med 59 riksdaler 12 skilling 6 runstycken riksgäldssedlar, utom ränta och lagsökningskostnadens ersättning, anmälet, att han i följd av detta utslag verkställt ifrågavavarande sekvester, och vad angår då svaranden visse kvitternser, så är de, i åklagarens tanke säkerligen tillvägagångs till Olof Nilssons förfång, och bör icke urskulda Berggren för sin åtgärd.

Vadan åklagaren yrkar stämningens målet i sin vidd.

Svarande hade icke mer, att anföra, utan överlämnade saken till domstolens prövning och tillsades parterna, att vid tingets slut avvakta utslaget.

Samma ting den 22 oktober 1810.

§ 76.

Uti målet under paragraf 8 mellan kronolänsmannen Lindahl, kärke, samt skomakaren Berggren, svarande.

Utslag

Emedan svaranden med Magnus Paulsson den 16 nästflutna mars och fjärdingsmannen Clas Skånberg den 27 sista september meddelte icke styrkt, att han av de uppburna auktionsmedlen utbelat inräknade sjuttiofyra riksdaler 3 skilling riksgäldssedlar och i frånvarande kvarstad ej blivit verkställd förrän den 8 juni sistnämnda år samt således långt efter det svaranden, såsom förrättare av Magnus Paulssons frivilliga auktion, lik denne honom redovisat större delen av de influtna och uppburna auktionsmedlen, ty och då de till fjärdingsmannen Skånberg utlämnade 12 riksdaler 18 skillingar icke berott på svarandens frivilliga åtgärd, utan varit en följd av befallningshavanndes utmätningens utslag, och svaranden således icke kan anses hava brutit den av käranden tillvägagångs kvarstad, prövar häradsrätten skäligt befria svaranden från ansvar i detta mål.

Laga hösteting i Höckerstad den 22 oktober 1810.

§ 12.

Å sysslans vägnar hade kronolänsmannen M.F. Lindahl instämt innehavaren av reservhemmanet ett helt Ljunga under Fristads gästgivaregård Nils Fröling, med påståendet att böta, för det han icke efter budskickning med hästar framkommit till herr baron och kammarherren Selby, som måst vänta i tre timmars tid, samt att för detta uppehåll lageligen ansvara.

Vid upprop av detta mål förekommer Nils Fröling i närvaro av kronoåklagaren, som fört, den vid Fristads gästgivaregård, för augusti månad hållne dagbok, varuti finnes den 9:de i berörde månad en del klagomål av herr baron och kammarherren anført, att ehuru genom för bud hästar blivit beställda till klockan $\frac{1}{2}$ 2 på morgonen, hade likväl herr baron från gästgivaregården icke förrän klockan $\frac{1}{2}$ 5 blivit avhulpen.

Fröling, häröver hörd, förklarar att då han klockan 11 på aftonen erhöll bud, att å gästgivaregården med hästar sig infinna, hade han genast med sin dräng och tvenne pigor begivit sig åstad för att eftersöka hästarna, som gingo i bete, men att i anseende till mörkret, och ehuru med lykta var försedd, icke kunde igenfinna sina hästar, som förmodligen gått inne uti den skog, som gränsar intill hans ena hage. Anseende sig likväl, i så måtto hava felat att han icke underrättade gästgiveriet därom, som i sådant fall kunnat taga annan anstalt till herr baron och kammarherrens skyndsamma fortställande.

Utdrag ur Björkekinds härads dombok.

Laga hösteting den 22 oktober 1810.

§ 4.

Kronolänsmän välaktade M.F. Lindahl hade till detta ting instämt Mattias Persson i Nöbble och innehavarna av Aspetorp, Rappsala och Brunneby kronoutjordar i Tåby, med påstående om böter enligt 25 kapitlet 11 paragrafen byggnadslagen och särskilt Konungens brev, vari länet stadgades, vitesbot för befunna **bristfälliga vägskiften och felande nummerpålar vid deras väglotter.**

Då detta mål till företagande uppropades, förekom för Rappsala utjord innehavaren ej mindre Måns Olofsson i Fyrby, enligt fullmakt den 20:de i denna månad, än för Aspetorpet Claes Claesson och för Nybble Mattias Persson. Men för Brunneby var ingen tillstädes, och anmälte kronoåklagaren att innehavaren därav, herr lagmannen baron Funck, såsom förnärvarande vistandes vid lagmanstinget i Wäxiö icke kunnat anträffats.

De närvarande svaranderna förmena att de i avseende på väglotternas underhållande, sökt fullgöra deras skyldigheter, och att om någon bristfälligt därå, vid vägsynen den 8:e i denna månad, blivit befunnet, har sådant icke härledet sig från bristande god vilja, utan av okunnighet om varest dewras väglotter äro belägna, samt att så vida kronoåklagaren för denan gång, icke ville yrka böter å dem, förklarade sig beredvilliga att inom kort tid i gott och laggillt stånd sätta deras vägstycken.

Kronoåklagaren andrager, att han med detta enda villkor, vill för denna gång, mot dem nedlägga stämningsspåendet, men anhåller att mot baron Funck få detsamma fullfölja av vilken anledning häradsrätten aktade skäligt, att låta bero härvid, likväl med föreläggandet för samtliga svarandena, att inom 14 dagar härefter, sedan de, hos vederbörande gjort sig underrättade om belägenheten av deras indelte vägstycken, dem i laggillt stånd sätta och med nummerpålar förse, så vida de vilja undvika laga ansvar, och äger kronoåklagaren, att i behörig ordning, sin talan emot herr lagmannen baron Funck fullfölja, om han därtill skulle finna sig befogad.

Kronolänsmannen förmäler, att ich sällan klagomål förspörjes över resandes hinder och uppehåll på Fristads gästgivaregård i anseende till den skjutskyldighet försummelse att i rätten tid med hästar framkomma, och som åklagare icke kan för giltigt antag Fröings obeviste föregivande.

Så yrkar o honom laga böter för försummelsen.

Vidare var icke att anföras, varföre parterna tillsades avvakta utslag vid tingets slut.

Fortsättning laga höstetinget § 78.

Uti målet under paragraf 12 mellan kronolänsmän Lindahl, kärende, samt innehavaren ac reservhemmanet ett helt Ljunga, Nils Fröling.

Utslag

Alldenstaund Nils Fröling vidgått, att han icke, efter budskickning från Fristads gästgivaregård därstädes ej med hästar infunnit, så han den 9 i förleden månad därom erhållit budskickning, och å hans sida icke meddelat detta till gästgivaren.

För den skull och i förmåga av 12 § i Kongl förordning av år 1734, jämfört med 21 §

av Kongl brev den 11 december 1768, prövar häradsrätten skäligt sakfälla Nils Fröling till sex marks silvermynts böter samt att dessutom enligt 28 kapitlet 7 paragrafen och sista momentet av brottsbalken böta för 3 timmars uppehåll tre daler silvermynt med en riksdaler banco.

Laga hösteting i Höckerstad den 22 oktober 1810.

§ 18.

Till fastställelse företeddes den av herr kommissionslantmätaren Fredrik Ekmansson över **Alm bys ägor** i detta härad och Tingstads socken belägne, den 28 juli 1806 förrättade **storskiftesdeln** jämte tillhörande protokoll och beskrivning, och som vid efterfrågan något mot fastställande av denna karta icke hade att anmärka, ehuru meddels vederbörligt betvg den 8 april 1810 kungörelse blivit från predikostolen uppläst i sockenkvrkan, att denna storskiftesförrättning å denna dag till fastställelse inför tingsrätten skulle uppgivas.

Alltså och i förmåga av 81 paragrafen av Kongl förordning om lantmäteriet i riket av den 12 augusti 1783, aktade tingsrätten skäligt, att denna storskiftesdelning, till vederbörande jordägares framgena säkerhet och efterrättelse, härmedelst fastställa och vilket antecknades å kartan, som skulle till herr lantmätaren återställas.

Laga hösteting i Höckerstad den 24 oktober 1810.

§ 106.

Inlämnades till häradsrätten en så lydande handling:

Under förpantning på 50 års tid, räknat från den 14 mars 1811 till samma tid 1861, upplåte vi undertecknade och härigenom försälja **torpstället Nymålen** kallat, beläget på vårt kronoskatte 1/4-dels hemman Bjärka ägor, i Drothems socken och Björkekinds härad, med alle där befintliga hus och åkertäppa, samt en därintill gränsande bit av hagen, och det till avskedade korporalen Sven Cesar och hans hustru Maja Stina Jacobsdotter för en överenskommen förpantningssumma stor två hundra tjugotvå riksdaler 10 skilling 8 runstycken banco specie, vilka såsom redan anammade härmed kvitters.

Även äger köparen eller dess rättsinnehavare under föreskriven tid begagna risbränsle av så kallade utskogen och årligen en kobet bland gårdens kor, varföre vid påfordran fyra dagsverken skall göras, då alltid maten fås vid gården.

Sexton skillingar skall årligen Michaelie betalas som skatt till gårdsägaren.

Skulle av någon påstående göras om återgång på denna handel förrän tiden är till ända, skall förpantningssumman återställas med laga ränta från den dag, eller då köparen niutit sin fulla besittningstid, skall de av gårdsägaren, såsom återgående köpesumma få för iorden 148 riksdaler 7 skilling 1 1/3-del runstycke banco specie och för då varande husbvgnad efter mätesmanna ordom, såvida iordägaren vill lösa dem.

Till mera säkerhet härav äga köparen denna avhandling till lofliga häradsrätten ingi-va till stadsfästelse med anhållan om protokollsutdrag, vilket allt vi med våra egenhändiga namns undersättande i tillkallade vittnes närvaro befästas

Bjärka den 20 september 1810

Anders Nilsson
Vittnen
Anders Broman

Anna Bengtsdotter
Rael Raësson

efter uppläsande härav avsades
att denna handling skulle i domboken ordagrant intagas till vederbörandes bevis samt
den kraft och verkan med lag enligt är.

Urtima ting i Konungsunds sockenstuga den 11 december 1810.

För att i följd av Björkekinds härads tingsätt den 22 november nästlidne oktober tag-
na beslut, att urtima ting fortsätta rannsakingen över torparen Jaen Nilsson från
Stubbetorpet under Mariehov, vilken för begången stöld med inbrott blivit häktad.

Att tingsrätten tillhandagå, inställde sig kronolänsmanen M. Fr. Lindahl.

Sedan ting och tingsfred blivit utlyst, förklarades Jaen Nilsson, vilken efter det
rannsakingen i detta mål, för honom blivit uppläst, förklarades att han däremot ej
hade något att anmärka, utan medgav sig det vara vartill han gjort sig skyldig, men
förnekar, att någon med honom deltagit i den begångna inbrottsstölden, framlämnade
till urtima tingsrätte följande skrift:

" Berättelse vart som tilldrog sig vid arresteringen.

För det första, sedan jag var tagen, blev jag av högvälborne herr baron von Saltza
överfallen med stryk av honom själv med flera örfilar.

För det andra blev jag inlåster i en bod, första gången ungefärligen en fjärde-
dels timme, sedan upplästes det för mig, då han hade skickat efter en lina, vilken
samma lina han befallde sin rättare, att lägga om halsen på mig, och sedan före-
nämnde rättaren, vid namn Per Lsrsson, att leda mig som ett spektakel vid herrgårn

omkring vid logarna för hela godsets underlåtne.

Och herr baron själv närvarande, vilket jag efter min tanka ej var rätt gjort,
all den stund jag skulle arresteras.

Sedan fick jag änteligen gå lös, då jag ånyo blev inlåst uti förenämnde bod vid
pass lika lång tid.

Ock nu anhåller jag hovädle och högädle herr häradshövdingen tillika så höglov-
liga hovrätten, att jag utav högvälborne herr baron måtte undfå vad som enligt
Kongl Majts lag och höglovlige rätten föreskriver, bliva höglovlige rätten.
Detta skall vittnen med ed bekräfta om det påfordras.

Ödmjuka tjänare Johan Nilsson "

Kronoåklagaren anmäler, ehuru han till innevarande dag gjort alla möjliga efter forsk-
ningar för att kunna upptäcka, huru vida någon medbrottsling hjälpt Jaen Nilsson
vid förövalde stölde finnes, han har likväl ej därom ämnat någon upplysning, vadan han
nu endast yrkar ansvar å Jaen Nilsson efter 40 kapitlet 1 och 6 §§ missgärnings-
balken.

Utslag.

All den stund torparen Jaen Nilsson frivilligt erkänt, att han meddelst inbrott, nat-
ten till 9 och 19 sistlidne oktober, uti logen på Mems säteri, tillhörigt kammarjun-
karen herr baron von Saltza, olovligen bortagit, de hos Jaen Nilsson funna tjugo kap-
par vete samt en oxtöm och krokbill.

Vetet uppskattade till fem riksdaler 30 skilling banco samt tömmen och billen till
16 skilling samma mynt.

För den skull och i förmåga av 40 kapitlet 1 och 6 §§ missgärningsbalken samt Kongl
resolutionen av den 17 devember 1797, prövar urtima tingsätten rättvist, det skall
han Jaen Nilsson fördöma, av honom första gången förövalde inbrott med stöld, avstraf-
fas med nio par spö samt för stölden med sex par spö, eller tillsammans med femton
par spö, tre slag av paret, samt att dessutom i Tåby sockenkyrka undergå, en söndag,
uppenbar kyrkoplukt.

Vad angår anmälan, om den våldsamhet han skulle undergått vid Mems säteri av herr
baron von Saltza, så kan urtima tingsrätten därför ej annat utlåtande meddela, än att
Jaen Nilsson må i laglig ordning talan därom anställa, i händelse han därtill skulle
finna sig ebfogad.

Efter avkunnandet av detta utslag, förklarar Jaen Nilsson, att som han, av bräck skall vara besvärad och således ej utan vidare skada, kan undergå det honom ådömda spöstraffet, menar han, att uti Kongl Majts och Rikets höglovlige hovrätt, söka förvandling därav till vatten och bröd, av vilken nledning Jaen Nilsson förvisades åter till Linköpings slottshäkte, att därstädes emellertid förbliva intill dess högbemälte rätt över honom sig utlåtitt, och skulle utdrag av detta protokoll genast utskrivas samt till Konungens befallningshavande i länet insändas.

Laga vinterting i Höckerstad den 9 mars 1811.

§ 38.

Till häradsrätten inlämnades en så lydande handling:

Kontrakt mellan bryggaren M. Andersson i Norrköping och torparen Nils Adolfsson i **Grinntorp på Skioistads ägor** i Tåby socken.

1) Tillåter jag ovannämnda torpare uppå mina ägor vid sistnämnde hemman, uppodla vid gårdet mitt för Hagtäppan - milstolpen - linna i samma gårde och gårdesbacken vid Storängen i norra gårdet, vilket torparen och hans nuvarande hustru att i bådas livstid innehava, så vida de klanderlöst uppfyller nedanskrivne onera.

2) Får han även innehava den särskilda åker han förr på min del innehaft även tagande den jord, som hör till fördubblingshemmanet, varemot honom åligger att årligen på egen kost utgöra 10 mansdagsverken.

3) Lämnar jag honom fyra frikastår, under vilka han varde frikallad ifrån de efter denna tid odlingstorpet på följande dagsverken, men får ej vägra att så ofta kallelse sker göra dagsverken för 12 skilling och hustrun för 8 skilling om dagen på egen kost. Allt räknat i riksgäldsmünt.

4) Då frikaståren äro förflutna, åligger honom, att på egen kost utgöra 15 mansdagsverken varie år.

Därefetr skall han och hans hustru, så ofta som påfordras, utan minsta tvekan utgöra, på egen kost dagsverken för förstnämnda betalning.

5) En kobet får han nvttia bland mina kreatur, varföre honom åligger till mig fullgöra 6 mansdagsverken.

6) De hägn, som redan eller framdeles kommer att byggas, skola efter bådas död, tillfalla gården mot skälig betalning.

7) Samma åbacke vid Grönhögs bäck, som torparen förr innehaft hos min gård. får han även i förenämnda tid begagna. Häremot göres 10 mansdagsverken på egen kost om året.

8) Spannmålströskning tilldelas honom vid gården efter godtycke.

Med detta kontrakt äro vi ömsesidigt nöjde, och utfästa oss det i allt fullgöras. Norrköping den 25 september 1809.

Nickolaus Adolfsson Lena Karlsdotter

M. Andersson - jordägare

På en gång tillkallade vittnen

Anders Pehrsson i Skjorstad Carl Olofsson i Restad.

Och blev samma avhandling uppläsen, samt i domboken intagen tillden kraft och verkan lag förmår.

Laga sommarting den 20 maj 1811 i Höckerstad.

§ 61.

Inlämnades till häradsrätten följande köpekontrakt:

År 1881 den 3 april avslutades emellan gästgivaren och nämndemannen Jaen Jöstsson i Frisda och rusthållaren Lars Jonsson i Fyrby nedanstående köpekontrakt.

Jag Jaen Jostsson, med min kära hustru Anna Pehrsdotters goda samtvecke, upplåter och härigenom under nedeanstående villkor försäljer till Lars Jonsson i Fyrby och dess hustru Maja Nilsson och dess barn med arvinge efter arvinge, såsom evärdelig egendom under fri disposition vår ägande fastighet **Fyrby rusthåll och augment** i Björkekinds härad och Tåby socken, bestående av 1/6-del i vardera stället för en betingad köpesumma stor fyrtyontusen daler kopparmynt, beräknad femton tusen daler för rusthålllet och tjugofem tusen daler, ovannämnde mynt för augment, som gör tillsammans två tusende två hundra och tjugotvå riksdaler 7 1/9-dels runstycke riksgäld.

1) Uteslutes från detta köpekontrakt Rappsala utjord, 1/3-del mig och min hustru tillhörig.

2) Undandraget jag Jaen Jostsson mig och hustru ansvarskyldighet för börd.

3) Förbehålla vi och innevarande år höst- och vårgröda vid Fyrby, ehuru köparen Lars nu genast har frihet till trädesjordens bruk och begagnade och tillträdesfoder. Själv bärgar hälften av allt hö, undantagandes i byggnadstomten och Ramborgs torparens tomt.

4) Tvenne såggranar, vilka Larses tillsägelse och närvaro, huggas och avhämtas.

5) Stugan på Fyrby gård till avhämtning innan sista köpeskillingens betalnings tid.

6) Innevarande års gröda vid torpet Ramborg, tillika med lilla åkern i Krokstjeppe, samt rättighet till torparens begagnande till den 14 mars 1812, varefter nu där stående hus, jämte alla övriga torpets tillhörigheter tillkommer köparen.

7) Förbehålles frihet från gödselavlämnning av den gröda som blivit och säljare förbehållen för år 1811, så väl som för den år 1810 redan inbärgade.

Till säkerhet av allt detta, äro tvenne exemplar härav skrivna, ett till säljaren och ett till köparen med 40 riksdalers vite för den av oss, som ovanstående kontrakt, antingen rubbar eller eljest icke i det nogaste uppfylla, vilket undertecknade, genom egenhändiga underskrifter härmed försäkra.

Fristad et supra

Johan Jostsson

Lars Jonsson

Anna Pehrsson

Maria Nilsson

Närvarande vittnen som intygar om frivilligheten och nomnen med bomärkens egenhändiga undertecknade.

Måns Olofsson i Tåby

Olof Persson i Fyrby

Och skulle detta köpekontrakt ordagrant i domboken intagas till framdeles säkerhet, samt den kraft och verkan lag förmår.

Laga hösteting i Höckerstad den 18 oktober 1811.

§ 14

Inlämnades till häradsrätten en så lydande handling:

Undertecknade upplåter härigenom och försäljer till skomakaren Nils Hagfeldt och hans hustru Cajsa Andersdotter i Stensveden, Tåby socken, den så kallade **Wantäppan** med backen därintill, så mycket till vår **fjärdedels hemman Bjärka** hörer på förpantning på femtio år ifrån denne dag till samma tid 1861, och det för en överenskommen summa stor trettio sju riksdaler 1 skilling banco specie.

Och som desse 37 riksdaler 1 skilling äro oss i handen lämnade, så varda de härmed kvitterade, samt jorden nu genast till köparens disposition överlåter.

Dock skall trettio två skillingar årligen till oss eller gårdsägaren betala Michaelietiden som skatt.

Då desse åren äro till ända, skall så vida då gårdsägaren vill hava jorden åter, de 37 riksdaler 1 skilling hållas köparen tillhanda, men om något dessförinnan vill klandra denna handel, så all samman med laga ränta från denna dag betals.

Begärdes lofliga häradsrättens stadfästelse härå och protokollsutdrag.

Till visso härav hava vi detta med egen hand undertecknat, som skedde i Bjärka den 4 oktober 1811.

Rahl Rahlsson

Maja Persdotter

Egenhändiga undertecknar det bevittna vi på en gång närvarande.

.....

Nils Pehrsson i Bjärka

Och blev denna handling i domboken ordagrant intagen till vederbörandes framtida säkerhet och efterrättelse, som med lag enligt är.

Laga höstting i Höckerstaden 18 oktober 1811.

§ 15.

Ställdes för rätta, i närvaro av kronolänsmannen Magnus Fredric Lindahl, drängen Johan Ulrik Österman vid Gnestad, vilken för **begången stöld** hos karraherren högvälborne herr baron Edvard Fredric von Saltza vid Mem, av fem alnar kläde, enligt den senares angivelse av Lindahl, till detta tingblivit inkallad för rannsakingens undergående.

Österman, av medelmåttig växt, samt efter utseendet, god kroppsstyrka, berättade, på tillsfrågan sig vara 30 år gammal och född i Parjas socken och Åbo län. För något brott skall han tillförne aldrig varit dömd eller avstraffad, med erkände däremot frivilligt, att han i trädgården vid Mem, för omkring 14 dagar sedan tillbaka, borttagit fem alnar kläde, vilket såsom än ovalkat och oöverskuret varit spänt i en låge, för vilket brott Österman underkastade sig laga ansvar.

Sedan klädet, vilket ägaren återfått, i nämnden blivit värderat till en riksdaler 16 skilling alnen, samt kronlänsmän Lindahl, på Österman yrkat laglig bestrffning för dess erkända förbrytelse, under tillkännagivande, att dess nuvarande husbonde, arrendatorn Pehr Juringius skrifteligen förbundit sig, att för Österman utgiva de böter, var-till den kunde bliva fälld.

Så avsades följande utslag:

Alldenstund drängen Johan Ulric Österman genom egen frivillig bekännelse är försvunnen att hava, för omkring 14 dagar sedan tillbaka, från kammarjunkaren högvälborne friherre Edvard Fredric von Saltza vid Mem, utan inbrott, bortstulit fem alnar oberedd kläde, i värde uppskatta till sex riksdaler 32 skilling banco.

För den skull och då han för stöld bevisligen förut icke varit tilltalad eller dömd, prövar häradsrätten i förmåga av 40 kapitlet 1 paragrafen missgärningsbalken rättvist, fastställa det skall han Johan Ulric Österman böta det stulna tredubbla värdet med 20 riksdaler banco, samt i Tåby kyrka undergå en söndags uppenbar kyrkoplikt.

Laga höstting i Höckerstad den 6 november 1811.

§ 109.

Laga fasta utfärdades nu i vanliga ordalag till de 127/140-delar i halva kronoskatte hemmanet Nybble, som änkan Cajsa Mattsdotter och drängen Nils Pehrsson, dels å egna, dels å sina anhörigas vägnar försålt till deras son och broder Mattias Pehrsson för eb sammalagd köpeskillning stor 1.323 riksdaler 43 skilling 35/147-dels runstycke riksgäldssedlar.

Sedan varandes lag uppbud härå meddelat 29 maj och 22 oktober 1810 och 17 maj detta år-

Lagfartsprotokoll den 18 februar 1812.

§ 3.

Med anhållan om lagfart, inlämnades till häradsrätten, en så lydande överlåtelsehandling:

Undertecknade göre härigenom kunnigt och veterligt, alldenstund vår kär syster Christina Nilsson, som dels genom köp, dels genom arv, äger ett halvt hemman kronoskatte **im-merdiale Ljunga** och numera är utan hopp, om bröstavingar, förklarar sin vilja var, att hennes nuvarande man, Eric Ericsson i Vrinnevi, skall efter henne vara och bliva rätter ägare av amma hemman, fast förty erjudits oss, att av honom tagas lösen, för den efter hennes död, oss vardera tillfallande en tredjedel i detta halva hemman.

Fördenskull och av sådan orsak överlåta vid med fri valja och moget betänkande, förenämnda halva hemman Ljunga, beläget i Tåby socken, Björkekinds härad till denne vår svåger Eric Ericsson, emot en oss emellan övberenskommen löseskillin, stor ett tusende tre hundra trettio tre riksdaler 16 skilling banvo specie, var av oss det tillkommer vardera 1/3-del eller fyra hundra fyrtyofyra riksdaler 21 skilling 4 runstycken samma mynt.

Och som Eric Ericsson haver ett tusende tre hundra trettio tre riksdaler 16 skilling banco, den sista penningen med den första, till oss riktigt och till fulllo erlagt och betalt, vilket således härmed allt kvitterat varde.

Alltså avhände vi oss och våra arvingar allan rätt till ovannämnda halva hemman Ljunga och tillägnar detsamma vår svåger Eric Ericsson, med allt vad därtill, av fordna, legat nu lyder eller framdeles kan tillvinnas i hus och jord, i våta och torra intet undantaget, av vad namn det vara må.

Därefter Eric Ericsson och hans arvingar således äga, styra och råda, såsom även all annan och deras rätteliga och väfångna egendom, nu och eveinnerligen.

Och anhåller vi, dock lofliga häradsrätten tackes å detta halva hemman, meddela Eric

Ericsson lagfart och fasta, när han sig härom anmäler.

Änteligen och emedan vi, på detta sätt, i förtid njutit en rättighet, som kunde vara mycket vänlighet underskaffas, ty förklarar vi härmedelst, att om att mot förmodan någon av våra arvingar skulle försöka att lägga hinder i vägen för Eric Ericsson, härigenom erhållna äganderätt, och menat ock ett sådant försök skulle kunna vinna lagligt avseende.

Så skall sådan försökare, i slik händelse jämte de av oss, nu uppenbara lösen, sig stor ett tusende trehundra trettiotre riksdaler banco till Eric Ericsson, såsom billig och ingen prövning under kostnadsersättning, utbetla sexhundra sextiosex riksdaler ovannämnda mynt.

Härmed försvinner även det avmig, Alexander Nilsson Ljungander uti mitt, de andre december 1782 utfärdade salubrev, på 1/4-del Ljunga gjorda förbehåll.

Till mera säkerhet är detta salu- och fördelningsbrev, i närvaro av anmodade, sighärmed även tecknade gode herrar och män, med våra egenhändiga underskrifter, bekräftas, som skedde i Norrköping den 22 oktober 1811.

Niclas Nilsson Ar. Ljungander Alexander Ljungander

Till denna överenskommelse och överlåtelse förklarar jag mig, till alla delar, nöjd. Norrköping ut supra

Chrustina Nilsdotetr

Såsom anmodade och på en gång närvarande vittnen underskriva

År, dag och gjort som förut tecknade

C.G. Morath U. Ulris Canterström

Och katade häradsrätten skäligt i förmåga av 4 kapitlet 1 paragrafen jordabalken meddela första laga uppbud på ett halvt kronoskatte immerdiale hemman Ljunga, som förre nämndemannen Niclas Nilsson, Ar. Ljungander och Alexander Ljungander med deras syster Christina Nilsdotters bifall och samtycke, överlåtitt till sin svåger bonden Eric Ericsson i Wrinnevi mot överenskommen löseskilling av 1.333 riksdaler 16 skilling banco. Dock behöves flrea ting så väl jordens natur, som Christina Nilsdotters äganderätt nu behörigen styrkt.

Lagfartsprotokoll den 18 februari 1812.

§ 7.

Blev ett så lydande köpebrev till häradsrätten ingivet, med anhållan om lagfart:

Jag Nils Fröling, med min kära hustrus ja och samtycke, upplåter och försäljer, våra i arv tillfallna **fyra trettiondelar av Ljunga kronoskatte rusthåll nummer 21**, Vikbolandets kompani, Kongl Livgrenadier regementet, i Tåby socken beläget, till vår käre broder och svåger Sven Abraham Ljungholm, för en betingad köpesumma stor femhundra femtiofem riksdaler 26 skilling 8 runstycken banco spcei, som böra betalas den 14 mars 1813, för vilket fullgörande vi hava säkerhet, för den skull avhända vi oss ovannämnda 4/30-delar av Ljunga rusthåll och tillägna detsamma å Sven Abraham Ljungholms barn och arvingar, med allt därtill hörer, nu är eller framdelse, genom laga dom tillvinnas kan, samt rustningsperdelar, som de befinnas, att nästa vår tråda och tillflytta den 14 mars 1813, samt därefter evärdeligen äga.

Förbindandes oss till hemul efter lag.

Till yttermera visso härav hava vi detta, i vittnens närvaro, med våra egenhändiga underskrifter.

Befästes Ljunga den 15 februari 1812.

Nils Fröing Margareta Holm

Egenhändigt underskrivna bevittnar vi oss på en gång närvarande.

Israel Ekstam JOn Lindell

Lagfartsprotokoll den 18 februari 1812.

§ 9.

Ingavs till häradsrätten så lydande köpebrev med anhållan om lagfart:

Jag Niclas Petter Ljungholm, gör härmed vetterligt, att jag efter nödigt betänkande, av fri vilja, upplåter och försäljer, och i kraft härav, till min käre broder drängen Sven Abramham Ljungholm, försäljer min i fädernearv tillfallna **två femtedelar i två tredjedelar av kronoskatterusthållet Ljunga nr. 21**, Kongl livgrenadier regemente, Vikbolandets kopnani, Tåby socken och Björkekind's härad beläget och det för en överenskommen summa stor ett tusende ett hundrade elva riksdaler 5 skilling 4 runstycken, vilka 1.111 riksdaler 4 skilling 4 runstycken betalas den 14 mars 1813, för vilket fullgörande är mig nöjaktigt säkerhet ställd.

Alltså avhänder jag mig nämnda 2/5-deler av 2/3-deler efter helt räknat och tillägnar min broder Sven Abraham Ljungholm, att med nästa vår tillträda och tillflyttning den 14 mars 1813, såsom, all sin välfågna egendom bruka och äga med alla den tilhörande förmåner, när by och fjärran, intet undantagandes av vad som nu är eller hähanefters tillvinnas kan.

Förbinder de mig hemul efter lag.

Till visso härav varder detta min egenhändigas underskrift i tillkallade vittnes närvaro bestyrkt, som skedde i Ljunga den 28 januari 1812.

Nils Petter Ljungholm.

På en gång närvarande vittnen underskrivna

C.G. Falk Israel Ekstam

Laga vinterting vid Höckerstad den 19 februari 1812.

§ 32.

Inlämnades till häradsrätten, en så lydande handling:

Emellan undertecknad är följande köpekontrakt slutet och avhandlant.

1) Upplåter och försäljer jag Anders Hansson till min käre son Ostanus Andersson och dess hustru Britta Stina Nilsson samt till min måg Pehr Thoresson och dess hustru, min dotter, Maja Stina Andersdotter, hälften vardera av mitt ägande, under min saligen avledna hustru Maria Koskmans livtid samfällt förvärfva **ett mantal skattefrälse Brestad** i Björkekind's härad och Tåby socken beläget med nedannämnde oss emellan fastställda köpeskillning och villkor.

Varande min saliga hustrus andel i hemmanet mig genomtestamente tillfallen och varigenom jag i min övriga livstid fått rättighet sitta orubbad i egendomen.

2) I köpeskillning erlægga Ostanus Andersson och Pehr Thoresson, för var sin halvgård, fyra hundrade fyrtio riksdaler 21 skilling 4 runstycken banco, tillsammans 888 riksdaler 42 skilling 8 runstycken samma mynt eller 1.333 riksdaler 16 skilling riksgäldsedlar, vilken summa skall utbetalas, hälften den 25 januari 1814 och andra hälften den 25 januari 1815, samt kommer till hela sitt belopp, att efter min död tillfalla mina ännu oförsörjda dotter och myndling Anna Brita Andersdotter, med laglig ränta från de utsatta betalningstiderna.

3) I årligt undantag leverar köparna samfällt till mig tio tunnor spannmål, ren och strid säd, varav $\frac{1}{2}$ tunna vete, 5 tunnor råg, 2 tunnor korn, 2 tunnor blandkorn och $\frac{1}{2}$ tunna ärtor, samt tre parlass gott hö, och halmfoder tre tjog, råg, långhalm, och en aln i bandet och $\frac{1}{2}$ tjog vårhalm, vilket allt avlämnas efter min anvisning, men bör all spannmålen vara levererade allra senast Paulsmässa det påföljande året.

Dessutom förbehåller till husrum mig, kammaren jag nu bebor och i stället för bod hela byggnadsvinden, det lilla särskilda fähuset samt till samfällt nyttjande brygghuset och källaren.

Även förbehåller tvenne kobeten i hagar och äng, trenne famnar ved och nödigt risbränslor som av köparna upphuggas och hemföres, samt kvarn- och kyrkskjuts.

4) Egendomen med allt vad därtill lyder, disponeras av köparna från och med den 14:e nästkommande mars, men nu växande gröda tillhör enskilt brukaren, när som Ostanus således komma första årets undantag, efter detta kontrakt att erlægga innan Paulsmässan 1814.

5) Genast efter detta kontrakts undertecknade, meddelas köpebrev och de till gården

Laga hösteting den 10 november 1812 i Höckerstad.

§ 65.

Till detta ting hade gästgivaren Sven Jonsson i Fristad utverkat stämning å reservbonden Petter Carlsson därstädes, med påstående om böter och ansvar för **uteblivandet med skjutshästar** den 14:de sista juli, varjämte blivit yrkat, att som flrefaldiga gånger skall ha hänt, det Petter Carlsson, de dagar touren till reservhästars utgörande varit hos honom, dels gagnat sina hästar till andra resor och dels vägrat, att på budskickning till gästgivaregården, med detsamma framkomma, varjämte resande blivit uppehållna och gästgivaren stannat i olägenheter, det måtte häradsrätten till förekommande av slika olagligheter, stadga ett ansenligt vite, på det Petter Carlsson, så väl som varje tredskande reservbonde, för framtiden kunde förmås till uppfyllande av sina skyldigheter.

Vid upprop av detta mål, förekommo käranden personligen och som svarande i allo nekad tillmälet, så anhöll käranden, att till bevisande därav, edeligen få höra bonden Anders Jönsson och drängen Anders Mattsson i Unnerstad, vilka på efterfrågan jäv emot dem icke anmäldes, alltså kunde, framstodo svara sanningsenligt. Efter edens avläggande varnades och så skilda höras berättande:

1) Anders Jönsson, att han den 14 sista juli varit på Fristads gästgivaregård, dit hett överste Klingspor ankommit och rekvererat trenne hästar. Hade oaktat käranden var själv stadd i skjuts till Söderköping, bud han genast avsänt från gästgivaregården, vilken hade skjutsklubban, och var efter ochs edan herr överste Klingspor måst vänta så länge att käranden, vilken var vid Bjärka grind på bortvägen åt Söderköping åkande, hunnit återkomma, hade vittnet på herr överstens begäran sprungit till Petter Carlsson för att ytterligare tillsäga honom framkomma med sina hästar, men hade han bortskickat till Ravnäs herrgård, så gästgivaren måste bortskaffa herr översten Klingspor med sina nyss förut, i skjuts varande hästar, vilka av sådan anledning blevo ganska illa hanterade.

2) Anders Mattsson, att han som tjänat i egenskap av hållkarl vid Fristads gästgivaregård, vilken under samma tid flerfaldiga gånger budat svaranden, då han haft skjutsklubban, att skjuts och dels de få gånger han framkommit, alltid väckt krångel och gråt, så att vittnet slutligen ledsnat därvid, och ofta blivit ett mål för resandes missnöje, orsakat av svarandens gensträvighet, sluteligen måst övergivit hållkarlsbefattningen.

Vittnesmålen upplästes och erkändes och fordrade vittnena vardera 24 skilling för dera tingsgång.

Käranden yrkade härefter, jämte vad domen innehåller, tre riksdaler banco i ersättning för sin kostnad, och svaranden överlämnade målet åt domstolens prövning.

Utslag avseade den 10 november 1812.

Alldenstund svaranden, genom de i målet avhörda vittenseutsagor blivit förvunnen att han oaktat budskickning från gästgivaren i Fristad, icke sin plikt likmäktigt, hava med skjutshästar framkommit till resandes fortskaffande, ehur touren tillhört honom, att sådant fullgöra och i sådant ändamål skjutklubban varit honom tillstädes.

Fördens skull och i förmåga av 7 kaptitlet 28 paragrafen byggningsbalken, jämfört med 2 paragrafen i Kongl Maj:ts nådiga förordning 1734 samt Kongl förordningen den 11 december 1766, prövar häradsrätten skäligen sakföra honom till tjugofyra skillingars böter samt dessutom till Konungens respektive befallningshavande och länets stadgade vitesbot två riksdaler banco, samt att dessutom sätta käranden i målet åbragde kostnad med tre riksdaler och förnöja vardera de åhörde vittnena med vardera 24 skilling banco.

Med vad angår kärandens anhållan om stadgandet av ett högre vite, för försummelsen av reservskjuts utgörande hädanefter, så äger käranden att därom vända sig till Konungen respektive befallningshavare i länet, till vars prövning däröver, att vidtaga de utvägar som äro lämpligaste till ändamåls vinnande i detta avseende.

hörande handlingar avlämnas samt till ömsesidigt säkerhet upprättas härav tvenne exemplar.

Västra Helgestad den 7 januari 1812.
Ostanius Andersson Pehr Thoresson köpare
På en gång närvarande vittnen
Gustaf Carlsson H. Grönvall

Laga hösteting i Höckerstad den 10 november 1812.

§ 66.

Å sysslans vägnar hade kommisarien och kronolänsmannen M.F. Lindahl utverkat stämning på gästgivarna Jaen Jostsson och Sven Jonsson i Fristad med påstående om böter, 1:o för det de icke till resandes efterrättelse låtit **uppsätta tavla på miltalen** till nästa skjutshåll oc 2:o för det de icke vid förefallande tillfällen hava till hands **1734 år Kongl gästgivariförordning** samt **Kongl förklarinen däröver av den 11 december 1766.**

Vid upprop härav förekommer i åklagarens närvaro de tilltalade, som anmälde att de ick kunnat utsätta någon tavla å den grund, att de ej med säkerhet veta huru lång vägen är emellan Fristad och Grindtorp gästgivaregårdar. Uppvisade svaranderna dels 1734 års gästgiveriförordning som 1766 års förklaring däröver, av vilka den förklarande saknar 14 paragrafen, men kunna likväl svaranderna icke påstå att dessa författningar varit i gästgivarestugan på väggen häftade, till vederbörlig efterrättelse.

Åklagaren anförde, att ehuru svaranderna föreburna okunnighet om vägens längd, icke kan lända dem till någon ursäkt, enär de haft många medel, varigenom de kunnat få upplysning, likväl för denna gång nedlägga sitt yrkande om ansvar för försummelsen därutinnan, men verkan att de ofördröjeligen anskaffade och uppsätta så beskaffad tavla, som författningen stadgar, men vad angår skyldigheten att hava till hands gästgivarförfattningarna, så kan åklagaren icke annat än fullfölja sitt påstående i denna del.

Utslag den 11 november 1812.

Enär svaranderna icke gitat förneka, det de uraktlåtit skyldigheten, att uti gästgivarstugan hava uppsatt, till resandes efterrättelse 1734 års förordning och 1766 års förklaring däröver, prövar häradsrätten i förmåga av 24 paragrafen uti sistnämnda Kongl förklaring skäligt sakfälla dem, att vardera böta 10 riksdaler silvermynt, lika med 6 riksdaler banco.

Laga hösteting i Höckerstad den 11 november 1812.

§ 67.

Å sysslans vägnar hade kommisarien och kronolänsmannen välaktade M.F. Lindahl låtit instämma gästgivaren Sven Jonsson i Fristad, med påståednet att böter för att denne senare **uppehållit juli månads dagbok** för berörde gästgivareregård, och ej i rättan tid den insänt.

Vid upprop av målet, förekommer i åklagarens närvaro Sven Jonsson, som medgiver att han till åklagaren icke avlämnat ifrågavarande dagbok förrän den 11:te därpå följande augusti, och ehuru Sven Jonsson förmenar, att gästgivaren Jost Jonsson i Fristad, som varannan vecka, jämte svaranden, var sin vecka bestrider gästgiveriet, borde även i saken höras, kan svaranden likväl ej förneka, att dagboken varit hos honom i slutet av juli månad och han således bort ombestyra dagbokens insändande.

Åklagaren yrkar vad stämningen innehåller.

Utslag avsades den 20 november 1812.

Emedan svaranden icke gittat förneka att han för att gästgiveriet iFristad i slutet av juli månad, då dagboken varit i hans vård, men han likväl uraktlåtit, att densamma inom rättan tid till vederbörande kronobetjänt avlämna.

Ty prövar häradsrätten i förmåga av 13 paragrafen å Kongl Maj:ts nådiga förklaring, angående gästgivareskjuts at den 11 december 1766 skäligt, därför sakfälla honom till 10 riksdaler silvermynts böter, som med tre riksdaler 16 skilling banco utgå.

Laga hösteting i Höckerstad den 10 november 1812.

§ 78.

Till detta ting hade kronofjärdingsmannen Stephan Didrichsson i Tåby och Anders Pehrsson i Stora Grönhög utverkat stämning å torparen Johannis på Målslätten angående **fordrad fårull**

Enär detta mål påropades, är väl Stephan Didsrichsson tillstädes. men svaranden frånvarande ehuru till sidan styrkas, att han erhållit del av den ägnade stämningen, med ett så lydande bevis.

Undertecknad haver idag, tillställt torparen Johannes på Målslätten en stämning ifrån kronofjärdingsmannen Stephan Didrichsson samt Anders Pehrsson i Stora Grönhög till svaromåls avgivande vid Björkekinds laga hösteting den 6 november, som till bevis lämnat av två den 6 spetember 1812.

Anders Ljung Anders Andersson.

Käranden, som härefter anmälte, att han av den fordrade ullen sedan uppburit tvenne marker, anhåller att å nästa ting sig infinna till svaromåls avgivande på den ågångna stämningen.

Och prövade häradsrätten skäligen i så måttå därtill bifall, som saken varder utställd till nästa i häradet infallne lagtima vinterting, då svaranden sig infinna bör, kärändenså vida de vilja saken fullfölja, och svaranden vid förelagt vite av två riksdaler banco.

Dock åligger det käranden, av detta beslut lämna svaranden bevisligen det före tingets början.

Lagtima vinterting i Höckerstad den 3 mars 1813.

§ 86.

Vid upprop av det mellan kronofjärdingsmannen Stephan Didrichsson och Anders Pehrsson i Stora Grönhög mot torparen Johannis på Målslätten till sista ting instämnda och därifrån under § 78 uppskjutna mål angående fordrad fårull, var ingen av parterna tillstädes, och under tinget varit osynlige, vadan detta mål av sig själv förfaller.

Lagtima sommarting den 25 maj 1813.

§ 3.

Till dett ting hade herr ingenjören Joh. Karp utverkat stämning å bonden Pehr Pehrsson i Sätra, med påståendet, som innefattast ett så lydande memorial.

" För bonden Pehr Pehrsson i Sätra vid min resa från sistlidna vinterting den 6 februari, efter min begäran och anteckning i dagboken vid Fristads gästgivaregård såsom **hållskjutsande var skyldig att skjutsa** mig till Gamla Ö, där jag skulle förrätta den

mig anbefallda mät- och stämplingar å brännvinsredskap, icke ansällt denna skyldighet längre än till Brännestad i S:t Johannes socken, där jag skulle hämta mina saker och låg i rätten kosan åt Gamla Ö, utan den vid Brännestad lämnat mig och icke fortsaffat mig till berörda förrättningsställe Gamle Ö, och jag såledels måste gå till Hageby och för en riksdaler 16 skilling banco änteligen fick en bonde från Sjövalla, som skjutsade mig till vederbörande förrättningsställe, så finner jag mig nödsakad, att anhålla om laga stämning å berrörde Pehr Pehrsson i Sätra och Tåby socken, med påstående om dess åbedömande, att ej allenast ersätta mig nämnda utgivna penningar, utan även för mitt anskaffningsbesvär, förorsakade av förrättningen i S:t Johannes socken, som därför icke slöts i den utsatta veckan samt resekostndasböter för sitt olagliga förhållande.

Tåstad den 23 april 1813.

Johan Karp. "

Varemot Pehr Pehrsson i Uttagen genstämning yrkat dett måtte herr lantmätaren huvudsakligen så mycket ogillas, som genkäranden vid ovanstående tillfälle fullgjort sin skjntningsskyldighet och ifrån Fristads gästgivaregård till klockaren i Tingstad och vidare därifrån till Brännestad hemman i S:t Johannis socken skjutsat herr lantmätaren Karp, och vid sistnämnda ställe blivit uppehållen, varföre genkäranden påstått, det måtte herr lantmätaren skyldig förklaras, ej mindre i skjutslegans ersätta genkäranden 15 skilling banco, än gälda det åbragde rättegångskostnaderna.

Enär detta mål till föredragande uppropades, förekommer svaranderna personligen, av vilka genkäranden andrager, att herr lantmätaren Karp varit så mycket mer obefogad till sin gjorda instämning, sojm genkäranden vid ovannämnda tillfället varit på hållskjuts å Fristads gästgivaregård, icke utgörande skjutning, än gästgivaregården emellan, men det oaktat fortställt huvudkäranden ända till Brännestads hemman, där han oskäligen blivit uppehållen och såledels varit skyldig åter begiva sig till gästgivaregården, hjälpt honom åliggandet, att utgöra vidare skjuts på dygnet, än lantmätaren Karp. Huvudkäranden intalar, att han, som ankommit till Fristads gästgivaregård och stadd i ämbetsärenden, rekvererat skjuts till förrättningsstället Gamle Ö och därom jämväl gjort anteckning i dagboken, begivit sig först till klockaren i Tingstad, för att avlämna till honom en kungörelse, som dagen därefter, eller den sjunde skulle uppläsa i kyrkan angående mätning, samt att huvudkäranden i Brännestad endast uppehållit sig, så lång tid, att han kunde avhämta sina saker och intaga någon förfriskning, bestående av en smörgås utav egen mat, men att under den korta tidsrymden, som härtill forrades, genkäranden förfogat sig bort, sedan han i drängarnas närvaro av sagt sig allt skjutsningsbesvär, varigenom huvudkäranden måst taga sig skjuts till förrättningsstället och till bevisande varav, herr lantmätaren inlämnade ett så lydande bevis:

" Att herr lantmätaren Karp den 6 sistlidna februari lejt mig, att sjutsa sig ifrån Brännestad till Gammelö, varföre jag begärde och fick i skjutslega två riksdaler riksgäld, det betygas.

Ring den 11 aptil 1813 Anders Svensson i Sjövalla.

Som vittne att Anders Svensson underskrivit sitt bomärke intygar.

Per Juringius J.P. Nyrén "

Kommissarien och kronolänsmannen välaktade M.F. Lindhal, som företredde och tillkännagav att genkäranden anmodat honom vara till biträde i denna rättegång, anmärker emot huvudkäranden stämmingsyrkande, att som enligt utfärdad kungörelse, herr lantmätaren ägt att meddels laga bliva fortskaffad ab byamännen från ena förrättningsstället till det andra, så har genkäranden icke varit förpliktad, att färdas andra vägar än den indelte allamäns landsvägen, och icke för herre lantmätarens bekvämlighets skull, taga några krokvägar, över kärr och sjöar, vilka på den tiden icke voro säkra, så att kommissarien finner sig befogad påstå, det måtte huvudkärandens yrkande helt och hållet ogillas, samt att huvudkäranden i följd därav, måtte åläggas att med tre riksdaler 16 skilling banco, ersätta genkärandens åbragde kostnad.

Huvudkäranden förmenar, att den å genkäranden gjorda anmärkning saknas så mycket mer att laglig grund, som huvudkäranden vid sin återfärd från Gammelö till Tingstad, utan

att någon fråga väckts om ifall osäkerhet, vadan huvudkäranden åberopade vad han förut andragit, under påstående, att få sina kostnader ersatt efter en bifogad kostnadsräkning.

Vidare var ej att anföras och sedan parterna ålagts att vid tingets slut avvakta häradsrättens utslag.

§ 81.

Uti saken under § 3 mellan herr lantmätaren J. Karp och bonden Pehr Pehrsson i Sätra, ömsom svarande och ömsom kärande.
Utslaget av sagt den 10 juni 1813.

Parterna hava väl å övre sidan påstått, huvudkäranden att han från Fristads gästgivaregård rekvererat skjuts till en utsatt förrättning i Gamla Ö, men ick blivit fortskaffad längre än till Brännestads hemman, och genkärande, att han i geneskap av hållbonde borde utgöra vidare än en skjutsning på dygnet, och herr lantmätaren blivit oskäligen uppehållen, utan att parterna i någondera sidan gillat sina påstående i bevis ledas.

Då det är den skjutskyldiges plikt, att fortsätta resande inom den tid Kongl skjutsförordningen föreskriver, är det likaså mycket den resandes åliggande, att icke uppehålla och förhindra skjutsandet.

Dock plikten och skyldigheten äro varande mot svaranden, och då häradsrätten, i avseende till bristande bevisning, icke kommit i tillfälle, att kunna urskilja vilkendera av parterna, eller om båda brutit i fullgörandet av sin skyldighet, prövar häradsrätten skäligt, att deras mot varandra gjorda påståenden ogilla, vid vilket förevarande rättegångskostnaderna vidare mellan dem pliktas.

Lagatima hösteting i Höckerstad den 9 november 1813.

§ 51.

Nämndemannen välförståndige Olof Pehrsson i Fyrby hade till dett ting utverket stämning å bonden Pehr Andersson i Grönhög med påståendet, att som under den senast nästlidna sommar utan tillstånd skall avbärgat gräs uti den till Fyrby hörande kohage till omkring ett lass, som Anders måtte åläggas samma gräs ersätta, fällas till häradsrätten förslutne vitebot samt gälda rättegångskostnaderna, varemot Peter Andersson i uttagen genstämning urkat, det måtte huvudkäranden varda ogillat, helst han på Fyrby ägor icke avbärgat något av gräsvallens hö, varförutan genkäranden påstått, att få sine rättegångskostnader ersatta.

Vid upprop härav, förekomemr parterna personligen, av vilka huvudkäranden sig till biträde antagit kommissarien Lindahl och genkäranden sin fader, Anders Persson i Grönhög.

Även stämingsparterna hördes, förklarade genkäranden, att han icke slagit eller avbärgat något gräs inom Fyrby fastighets gärdesgård, men att han tagit och begagnat slaget gräs, som blivit inkastat över gärdesgården i Grönhögs hage eller på den så kallade åbacken, samt att när samma gärdesgård skiljer Grönhög från Fyrby ägor, han genkäranden icke gjort någon otillbörlig åtgärd.

Kärandeombudet företedde till styrka för käromålet tvenne, så lydande beveis:

" Uppå begäran av nämndeman Olof Pehrsson i Fyrby, Tåby socken, blev undertecknad kallad förleden sommar att besiktiga det det hö som föär honom blivit avbärgat på andra sidan om ån, men tror sig vara rätta ägare därtill, som det inom Fyrby hägnad befinnes och befanns hos bonden Pehr Andersson i S:t Grönhög och Furungstads socken av detsamma sorts hö, omkring 3 och 4 pund.

Även tillstod Pehr Andersson att han varit efter av samma hö, men nekade att han slagit detsamma.

Som till bevis meddelas av S:t Grönhög den 4 novembert 1813, som jag med ed vill besanna, om så fordras. L. Jostsson. "

" Då jag förleden sommar, å begärasn av nämndemannen Olof Pehrsson i Fyrby, Tåby socken, att besikta en så kallad åbacke, som varit bortslagen, varpå nämndemannen tror att den avra till Fyrby, som han inom dess hägn var på fanns tvenne små såtar kvar och se-

dan befanns hos bonden Pehr Andersson i S:t Grönhög och Furungstads socken av samma hösort omkring 3 a 4 pund.

Även tillstod Pehr Andersson att han varit över av samma hö, men att han intet slagit detsamma.

Vill jag med ed styrka om så fordras. Pehr Mattsson i S:t Grönhög. "

samt uppviste karta över Fyrby hemman, varav inhämtades att en å, som strvker emellan Grönhögs och Fyrby ägor vid nummer 26. innefatats en krökning, som kallas Åbacken och vilken är avskild med en gärdesgård, som utgör rätta råsträckningen mellan Grönhög och Fyrby.

Medgiver dels genkäranden, att han tagit omkring en säck hö på Fyrby sidan om denna gärdesgård, men förnekar att detsamma hava avslagits.

Kärandeombudet anhöll att bonden Botvid Andersson i Unnerstad måtte upplysningsvis i målet få höras.

Och med bifall vartill, bonden för häradsrätten uppstod, och berättade, att han besiktigat det hos genkäranden funna höet, och funnit det vara av samma slag, huvudkäranden slagit på åbacken, satt att det utgjorde omkring en såte hö, helst en såte låg kvar på åbacken och stället var synbart, där den nborttagna såten varit liggande.

Häradsrätten förhållande genkäranden ytterligare medgiva.

Huvudkäranden anförde, att som genkäranden icke kunnat förneka, det han inom Fyrby gärdesgård misstagit sig om sitt och huvudkärandens tillhöriga foder, det måtte han ersätta värdet därav, böta av häradsrätten stadgade vitesförbud samt med sex riksdaler banco gälda rättegångskostnaden.

Uppviste huvudkäranden, dom häradsrätten fastställde av den 26 oktober 1799, varav inhämtades, att ett vite av tre riksdaler 16 skilling blivit stadgat för all slags åverkan och förfång i Fyrby hemmans ägor, villket förbud sist den 26 december förledet är blivit i Tåby kyrka uppläst.

Genkäranden överlämnade målet till domstolens prövning och tillsades att vid tingets slut avhöra häradsrättens utslag.

§ 92.

Vad förekommit och anfört blivit, har häradsrätten övervägt och emedan genkäranden genom ogillt vidgåenden är förvunnen att hava tagit en såte slaget hö, huvudkäranden tillhörigt, men denna åtgärd befunnits hava varit föranledde av en oriktig kännedom om rätt råskillnaden, vadan och påstående endast blivit gjort om ersättning och böter, enligt den av häradsrätten stadgade vitesförbud.

Ty prövar häradsrätten skäligen förklara genkäranden skyldig, att ersätta det begagnade höforrdret med 32 skilling banco, men som häradsrättytens vitesförbud för innevarande år, icke på sätt föreskrift blivit kungjord i kyrkan, kan det vid genkäranden icke hava till efterrättelse ländat. skolan genkäranden, som emellertid vållat denna rättgång och huvudkäranden därå använda kostnad, den honom med 6 riksdaler 32 skilling banco gällda.

Laga hösteting vid Höckerstad den 10 november 1813.

§ 105.

Sedan tredje uppbudet den 22 februari, den 27 maj och den 22 oktober 1810, utan anmält klander blivit meddelat, å de **halva kronoskatte rusthålls augmentet Alm**, som Erland Jonsson och hans hustru Ingrid Botvidsdotter den 12 februari 1810 försålt till sin son Botvid Erlandsson för 1.185 riksdaler 8 skilling 10 runstucken banco, samt övriga betingade undantag och villkor, aktade häradsrätten skäligen, att därå utfärda dess fastebrev.

Laga höstting den 10 november 1813.

§ 111.

Räntan av **1/3-dels skattefrälse hemmanet Fristad** som kaptenen och riddaren C.W. Klingspoor samt löjtnanten E.A. Klingspoor den 25 feberuari 1812 försålt till inspektören Petter Wrångström för 200 riksdaler banco, aktade häradsrätten skäligen enär tre klanderfria uppbud den 3 mars och 1 juni 1812 och en 11 juni 1813 därå gått, meddela laga fasta.

Lagfartsprotokoll den 1 mars 1814.

§ 1.

Med anhållan om öagfart inlämnades till häradsrätten ett så lydande köpebrev:

" Genom detta öppna brev kungöres att till prosten och kvrkoherden i Konungsund högvälärevördige magister Johannes Schenmark, upplåter och försäljer jag Matts Pehrsson med min kära hustrus Stina Månsdotters samtycke, för tre tusen riksdaler banco mitt, efter min saligen och avlidna faders ärvda, dels av min moder och mina svskon i Tåbys socken. Börkekinds härad och Östergötlands län belägna **kronoskattehemman Nybble** ifrån helt förmedlat till **halvt mantal Augment** på rustningshemmanet Stensvad nummer 17 av tredje majorens kompani vid Kongl livgrenadier regementet, jämte min rätt till det å hemmanets ägor belägna **torp Hemmingsbo** kallat, vilket 1794 blivit lämnat under förpantning till skomakaren Anders Bergren.

Ock som berörde köpeskilling tre tusen riksdaler banco blivit mig gott begjord, den första penningen med en sista, vilket härmed kvitteras.

Så avhänder jag mig, hustru, barn och arvingar förenämnde kronoskatte augment och tillägnar det välbemälte herr prost samt dess barn och arvingar till evärdelig ägo med allt vad därtill lytt, nu lyderoch framdelse tillvinnas kan, förbinder mig till laga hemul.

Till yttermera visso vardan detta salubrev med mitt namn och min kära hustrus namn och egenhändiga bomärken, undertecknat, bekräfta i närvaro tillkallade vittne, här och övervarande, som skedde i Nybble den 28 februari 1814.

Matts Pehrsson

Anna Stina Månsdotter

Laga vinterting vid Höckerstad den 5 mars 1814.

§ 94.

Förre nämndemannen Lars Svensson i Skårby lät till häradsrätten ingiven skrift, anhålla att som hans myndling demoiselle Zetterberg är ägare till 1/6-del uti skattehemmanet Brestad, ett helt mantal, vilket ännu är oskiftat, och anledning förekommit att så väl detta hemmans ägor som skog, blivit genom variehanda olagligheters förövande ofredade, det ville häradsrätten stadgade däremot, att förbud av fem riksdaler banco.

Och fanna häradsrätten skäligt i så måtto därtill bifall lämna, som ett vite av fem riksdaler banco härmedels varder stadgat, vartill utom böter efter lag och skadans ersättning, den eller de skola vara förfallna, som obehörigt och olovligt med någon slags åverkan eller annan olaglighet vid berörda ägor och tillhörande skog.

Dock bör detta förbud, så lända till efeträttelse, skall en gång varje år bevisligen kungöras från predikstolen i sockenkyrkan och därom belägne kyrkor.

Laga vinterting vid Höckerstad den 14 mars 1814.

§ 147.

Sedan Jan Jostsson och hans hustru Anna Pehrsson å Fyrby, försålt till Karl Jonsson och hans hustru Maya Nilsson därstädes, för 1.481 riksdaler banco försålt 1/3-del Fyrby och 1/6-dels rusthåll och 1/5-dels augment, och Jon Jostsson Fridholm i Ljunga, efter väckt bördsanspråk meddels lagmans och Kongl hovrättens sammanstämda venera blivit berättigad förkjlad, att jämte till godo vinnande av de Lars Jostsson, meddelta säljbud, få tillträda berörde hemman för det Jon Jostsson Fridholm anhålla om lagafasta och till den ändan förete Höglofliga Kongshäls den 13 december förledet år, i förbemyntade avseende givna dom, och som samma dom efter vad ålagt ordning laga kraft, så fann häradsrätten skäligt att för Jon Jostsson i ifrågavarande hemman Fyrby, nu utfärda laga fasta.

Laga höstting vid Höckerstad den 1 november 1814.

§ 67.

Å sysslans vägnar hade kommissarien Lindahl utverkat stämning av gästgivaren Sven Jonsson i Fristad, med påstående, det måtte han laga böta för övad olaglig brännvins utminuterig.

Vid upprop av målet inställde sig i närvaro av åklagaren, den tilltalade, som medgiver intet han utminuterat brännvin, men aldrig utan att målet därtill större eller mindre del därvid sammanvävd blivit lämnad, samt att då svaranden i egenskap av gästgivare äger denna rättighet och därför ålägges skatt till Kongl Maj:ts och Kronan, förmenar sig svaranden sig böra från de gästande båtsmän befinnas. Inlämnade svaranden till styrka för sitt gjorda anmälade, nästlidet år för denna utfärdade denetsedels, varanden inlämnade, att svaranden för närlin och utminuteringen blivit taxerad till fyra riksdalers banco skälig utgift.

Åklagaren intalade, att gästgivarens rättighet till försäljning av mat och dryck kan inte honom betagas.

Men då Kongl förordningen uttryckligen stadgar att då gästgivaren och värdsgus vid krav, vid anseende till göromålen, icke måge utminutera brännvin, utan vid de tillfällen, då mat förtäres och svaranden i denna omständighet sig förbundet, för anses åklagarens stämning nödsakad, att vrka vad stämningen innehåller samt begär att till bestyrkande därav, höra bonden Jon Pehrsson i Södermem och båtsmannen Samuel Tillkråka.

Emot den sistnämnde gör svaranden den jävsanmärkningen, att han såsom båtsman för åklagaren, icke kan anses för skickligt beteende uti ifrågavarande mål.

Tillkråka, därefetrörd, förklarade, att han är ordinarie kronobåtsman och på intet sätt stod hos åklagaren såsom dess enskilda tjänare, vilket förhållande jämväl intygades av nämnd och närvarande allmoge.

Svaranden tillsades taga avträde, medan häradsrätten överlade, och följande för dem inkallade och avseade avslag.

Kunde avläsas, att Tillkråka är stadd uti Kongl Maj:ts och Kronans tjänst såsom ordinarie båtsman, i vilken egenskap han ingalunda kan betraktas såsom för enskild tjänare än skönt han är antagen till båtsman skuldighetens utörande för åklagarens ägande gård.

Härav fann häradsrätten skäligt, att med ogillande av den gjorda anmärkningen, förklara Tillkråka skicklig, att i detta mål vittne bära.

Efter avkunnande härav, framstodo de till vittne ärbara, samt framsade vittneseden, förmanades och särskilt hörda berättade:

Jon Persson att vittnet kommit tillstädes å Fristads gästgivaregård, vid det tillfälle då båtsmännen sista gången, förleden månad, hemkommo, och varvid vittnet sett svaranden utminutera brännvin utan att någon vidare mat till förtäring lämnades än en liten bit bröd.

Samuel Tillkråka att då han under denna gången hemkom, jämte sina övningskamrater och passerade Fristads gästgivaregård, hade såväl han som dess kamrater köpt brännvin och detsamma förtärt utan att därvid annat få än en bit bröd, på det att vittnet, som tagit tredje supen, måste äta av det bröd, som han själv medförde.

Jon Persson, som på gjord fråga, säger att han icke kan påminna sig hava vid det en av honom omvittnade tillfälle sett Tillkråka vara bland de supande. Vittensprotokollet upplästes och godkändes

Svaranden, som anhåller att få utdrag av protokollet, bestrida att hava utminuterat mer än en sup till vardera, samt påstod att han därvid alltid lämnat mat till förtäring.

Åklagaren anhåller om anstånd med målet till nästa ting, för att få tillfälle, detsamma därvid i bevis leda.

Och därvid fanna häradsrätten skäligt, att utställa denna sak till uppskov, för att å nästa i häradet infallna lagtima vinterting, då svaranden med förelagt vite av tre riksdaler 16 skilling banco, skall åter sig inställa, i närvaro av åklagaren, som bör vara försedd med sina skäl och bevis.

Laga hösteting vid Höckerstad den 12 november 1814.

§ 110.

Å 1/4-dels kronoskatterusthållet nr. 20 och 1/4-dels skattefrälsehemmanet Alm, som herr fabrikören Carl Gustaf Rickman i Norrköpingden 1 april 1810 för 2.000 riksdaler banco tillhandlat sig av dess fader rådmannen Johan Arndt Rickman med samtveke av bonden, och den senare tillförordnad gode man. herr politieborgmästaren och riddaren av Kongl vasaorden Daniel Weierin samt herr rådmannen J. Gilldeberg än dess myndiga son J.A. Rickman junior, E.O. Rickman, J. Rickman, F.A. Rickman och Christian Wilhelm Rickman, aktade häradsrätten skäligt meddela laga fasta, sedan 3:de klanderfri uppbudet därå blivit beviliat den 1 juni 1810 samt den 14 mars och 1 juni 1810.

Laga vinterting vid Höckerstad den 7 mars 1815.

§ 107.

Enär till företagande upprop var det från § 67 från sista tilld etat ting uppskjutna mål mellan kommissarien välaktade M.F. Lindahl å sysslans vägnar, käreande, och gästgivaren Sven Jonsson i Fristad, svarande, angående i tingsrätten förra i målet hållna protokoll antecknade, förekom nu svarande personligen och her käranden, som förklarade sig icke hava kunnat och efetr flere vittnen anses detta vara fullkomligt bevis, vadan han detsamma yrkade och svarande överlämnade målet år domstolens prövning, och lovades häröver vid tingets slut.

§ 142.

Uti målet under § 107 mellan kommissarie Lindahl, käreande, samt gästgivaren Sven Jonsson i Fristad.

Utslag: Emedan svaranden, meddels tvenne vittnens utsagor blivit förvunnen, att hava förledet år utminuterat brännvin till båtsmän å Fristads gästgiuvaregård, utan att därvid är vorden förtärd.

Ty i förmåga av andra kapitlet tredje momentet av Kongl förordningen av den 4 november 1812, prövar häradsrätten rättvist, att för denna av svaranden bevisligen första gången förövade otillåtna brännvinsförsäljning, att fälla honom till tio riksadars banco böter, varest en tredjedel tillfaller Kongl Maj:t och Kronan samt två tredjedelar till kronåklagaren.

Lagfartsprotokoll den 24 maj 1815.

§ 10.

Under anhållan om lagfart inlämnades till häradsrätten ett så lydande köpebrev:

" Genom detta öppna köpebrev gör jag Jost Jonsson Fridholm kungjort och veterligt, det jag med fri och otvungen vilja haver upplåtit och försålt, det som jag i kraft härav upplåter och försäljer till mina bröder, nämndemanenn Jon Jostsson i Fristad och Lars Jostsson i Stora Grönhög mitt ägande **ett tredjedels kronoskatte hemman Fyrby**, därav 1/6-del i rusthåll och 1/6-del i agument i Tåby socken, BJRökekindes härad beläget, emot en oss emellan bitingad och fastställd köpeskillning stor ett tusende fem hundra fem (1.555) riksdaler 26 skilling 8 runstycken banco specie.

Och alldenstund köparen ikläde sig gottgörandet av mina ihäftade skulder till herr advokatfiskalen Carterström och mjölnaren Edlund i Norrköping, varigenom ovanstående köpeskillning tillfullo blivit mig gottgjord och betald.

Fördenskull, jämte det densamma av mig nu kvitteras, avhänder jag mig förenämnde ett tredjedels skattehemman Fyrby och tillägnar det nämndemannen Jan Jostsson i Fristad och Lars Jostsson i Grönhög, deras hustrur, barn och arvingar, sådant som det nu för ögonen befinnes till åker med utsädd höstgröda och äng, skog och mark med alla de ägor som därtill av ålder lytt eller framdelse lagligen kunna tillvinnas, att genast tillträda och hädaneftersåsom deras välfångna egendom fritt disponera.

Förebindes mig stånda laga hemul, vilket skedde i vittnes närvaro på Bjärstad den 5 april 1815. Jost Jostsson Fridholm.

På en gång närvarande vittnen:

P.D.I. Enelius

John P. Hertzman

Urtima ting den 14 september 1815.

Hos domhavanden hade blivit anmält att **daglönaren Peter Samuelsson** i Brestad hade blivit **häktad för stöld** här i häradet.

Med aneldning varav detta urtima ting blivit utsatt och sedan tinget blivit pålyst och rättegångsfrid påbjuden, inställde sig kronolänsmanenn Rundeberg, som i geneskap av åklagaren är tillstädes, tilltalade Pehr Samuelsson, och å målsägandens, herr baron Ed. von Saltzas vägnar, infunno sig efter behörig fullmakt, dess inspektor Carl Edlund.

Åklagaren avlämnade dels, en bemälte herr baraons resolution av den 8 denna månad, till kronorättaren Ostanius Andersson, om Pehr Samuelssons häktande och dess andelsägarna tillställd undersökning, så lydande:

" År 1815 den 9 september, på begäran av befallningsman Landberg i Torp, inställde sig undertecknad vid Skällingstad, för att syna den av förre statdrängen Petter Samuelsson i Brestad, å Skällingstad sädesgårde natten till 7:e och 8:e dennes förövalde stöld.

Vid ankomsten anvistes av befallningsman Lundberg och rättaren Johan Hammarström i Skällingstad, först trenne skurna veteåkrar, varav på tvenen åkrar 4 stycken rökar befanns, dels tomma i axen, dels axen där och var borta, samt vid var rök något avdrasad och spilld säd.

På den tredje åkern var alldeles en rök på samma sätt, dock något skonsammare medfaren.

På dess 3 åkrar eller 5 rökar uppgavs stölden vara skedd första natten och fångsten därav kvar hos Petters hustru i Brestad.

Sedermera vistes ännu tvenen rökar på en annan åker, lika illa hanterade som de fyra förstnämnda, samt vid ena ett utbrett täcke med något urbultad säd uppå, samt ett av en stör eller trinne tillyxat och med handtag försett slagträ.

Täcket med säden hemtogs på logen, rengjordes, mättes och befanns vara 2 kappar.

Emellertid var Petters hustru i Brestad efterskickad, samt under tiden ankommen med den ej av de första 5 rökar erhållna säden, som även rengjordes, uppmättes och befanns 4 kappar, summa 6 kappar.

Den på åkern utspillda säden kan inte till benäget bestämt mått upptagas.

Sålunda varde synt och befunnet, intygas

Skällingstad ut supra Petter Larsson i Blinnestad - nämndeman "

Vilka handlingar upplästes, varefter tilltalade Pehr Samuelsson framkallades och på framställda frågan uppgav, att han är öfver 40 år gammal, född i Jonsbergs socken där fadern var bonde, att han för närvarande är daglönare hos herr baron von Saltza och hittills icke blivit för brott anklagad, men att han nu försett sig med tillgripandet av säd, på sätt den ovan intagna nämndemannen i Blinnestad innehåller.

Åklagaren anmälte, att han i anledning av uppkommande rykte, att tilltalade Pehr Samuelsson skulle varit svagsint, frånd ess själa försörjare förskaffat sig ämbetsbevis i berörde avseende, vilket nu inlämnades vid uppläsandet, så lydande:

På begär får undertecknad pastor i anseende till förre torparen Petter Samuelsson i Bretsda meddela, att han under den tid han som torpare under Prästgården varit antagen, understundom visat mindre redig sinnesförfattning, men i öfrigt, så vida jag vet, redeligen och ärligt uppfyllt sina förbindelser.

Tåby Prästgård den 12 september 1815 M. Munck - kyrkoherde "

På åklagarens begäran framkallades fångföraren Olof Andersson i Eneberg, vilken intygade, att han, som sedan den 8 dennes bevakat fången, därunder väl förmärkt att Pehr Samuelsson visat ingen ånger över sin begångna förseelse, men icke något tecken till svagsinhet.

Pehr Samuelsson, vilken har vackert utseende och är väl och snyggt klädd, visar väl

nu inför domstolen en veklig klenmodighet och nu, som det vill synas, ända till ytterlighet driven ånger över sitt brott, men giver rediga svar på framställda frågor och söker själv icke någon ursäkt för sin förseelse, på den räknigen att han vid brottets begående skall varit i saknad av sitt förstånd.

Nämnden värderade sex kappar vete till två riksdaler banco.

Åklagaren ansåg den tilltalade var förvunnen till den åtalade förbrytelsen och yrkade därför å honom ansvar efter 43 kapitlet rättegångsbalken.

Inspektör Ekelund inlämnade härefetr ett utdrag ur Björkeinds härads protokoll för den 20 oktober 1809, som visar att ett vite av 3 riksdaler 16 skilling banco då blivit stadgat mot all åverkan å Mems säteri jämte underliggande hemmans ägor genom ovanlinga kör- och skogsvägars tagande, skogars tillgripande, leds och gärdesgårdars nedbrytande m.m. , vilket protokoll blivit i omkringliggande kyrkor, efter påtecknade bevis. uppläste sist i februari och mars månader detta år.

Undanhållandet Ekelund icke allenast att då Skällingstad lagda under Mems säteri, Pehr Samuelsson måtte falla tillförberörde vite utan ock, sedan det gamle på berörde sätt blivit överträtt, hans husbonde å dess ägor meddelat ett nytt lika beskaffat förbud med fördubblat vete.

Pehr Samuelsson säger sig ingenting haver att invända mot åklagarens påstående, men förmenar vitet icke vara lämpligt till ifrågavarande händelse.

Det upplystes att den tillgripna säden blivit ägaren återställd och att Pehr Samuelsson har tillgång till böter.

Efter behörig överläggning avkunnades detta

Utslag

Det har icke ens av Petter Samuelsson blivit påstått, att han vid tillgripandet av de herr baron, ute å marken fränhända sex kappar vete, varit i saknad av sitt förstånd och Pehr Samuelsson kommer alltså för sitt berörda erkända brott undergå den bestraffning enligt 40 kapitlet 1 § och 47 kapitlet missgärningsbalken, jämförde med Kongl brevet av den 1 maj 1745 och Kongl förordningen den 23 mars 1807, att böta det tillgripnas hela värde med 2 riksdaler banco, till att treskiftas mellan kronan, häradet och åklagaren.

I avsaknad i brist av tillgång därtill avstraffas med sex dagars fängelse i länets kronohäkte och att i Tåby sockenkyrka, en söndag, undergå hemlig skrift.

Men då det för åverkan å säteriet Mems ägor med underlydande hemman stadgade vite icke är lämpligt till dylika förbrytelser, som den ifrågavarande, varder Pehr Samuelsson från erläggandet därav rättviseligen frikänd, ävensom och då herr baron icke visat vederbörligt tillstånd att få sin anhållan om vitets förhöjande prövat vid lagtima ting allenast häradsrätten vid etta tillfälle icke kan upptaga densamma till prövning.

Härvid förklarades sig Pehr Samuelsson sig nöjd.

Vidare var icke att tillgöra, vadan urtima tinget avlystes och rätten åtskiftes.

Expenser yrkas. Öppen talan förbehålles.
Smedtorpet den 28 februari 1816.
Daniel Anton Lindqvister. "

Vid upprop förekom, i Lindqvisters närvaro, svaranden Lars Jonsson, vilken förnekade tillmälet, vad om Lindqvister anhöll om vittnesförhör med skogsbetjanten Westerberg och bonden Pehr Gustafsson i Beteby.

Av dessa personer, vilka på efterfrågan nu var tillstädes, jävades Westewrberg av den anledning, att han varit angivare i målet, vilket av Westerberg väl medgavs, men såväl han som Lindqvister förmodade, att svaranden i detta avseende gjorda anmärkning icke kunde bifallas, enär skogsbetjanten i Kongl förordningen blivit tillsagde rättighet att själva edeligen vittna om det som händer i deras tjänstebefattning, varefter och sedan vederbörande, för överläggning av om ifrågavarande jäv avträtt för dem, återkalladesd.

Avsades att härtadsrätten, med anledning av 5 momentet i 62 § av Kongl förordningen om skogarna i riket av den 1 augusti 1805, icke kan fästa något lagligt avseende å den av svaranden mot skogsbetjanten Westerberg gjorda jävsanmärkningen. Vadan densamma ogillades.

Efter avkunnande varav, ej mindre Westerberg än bonden Pehr Gustafsson i Beteby, mot vilken senare något jäv icke anfördes eller utletas kunde, framstodo och med hand å bok svuro vittneseden, påmindes om dess vikt och särskilt hörde, berättade:

1, **Westerberg** att samma dag då ulyksningen slutades eller den 23 sistlidna februari, hade vittnet vid Sandviken, på vägen som löper genom Lösings allmänning, först mött bonden Pehr Gustafsson i Beteby, samt straxt därpå svaranden Lars Jonsson, som kört ett lass ved, utan att därå funnits någon stämpelstake, vadan vittnet fattade uti hästarna, samt ropat på Pehr Gustafsson, som jämväl ankommit. På gjord fråga av vittnet till svarande, vilket han erhållit sedan, hade denne först svarat, att han fått den vid Gräsdalen, och därefter att han bekommit den av sin svåger, men omsider erkänt, att han tagit den på Björkekindes härads allmänning.

1. **Pehr Gustafsson i Beteby** instämde uti alldelse lika berättelse med skogsbetjanten Westerberg, vars vittnesmål upplästes och av dem bägge erkändes, varefter Westerberg begärde tre riksdaler samt Pehr Gustafsson i Beteby två riksdaler banco såsom ersättning för deras tingskostnad.

Svarande förnekade icke desto mindre, att han åverkat ifrågavafande ved på häradsallmänningen, samt anhöll att i protokollet måtte anmärkas det skogsbetjanten Westerberg, så snart han anträffat svaranden, fattat i tygeln på hästarna och hindrat honom, att vidare fortsätta sin väg, vilkenätgård han förmodade hava varit lagstridigt.

Westerberg åter trodde sig härtill hava ägt en honom i Kongl förordningen bevarad rättighet, det svaranden utan avseende på dess nekande, måtet dömas skyldig till laga ansvar för den av honom negångna förbrylese, varom han, genom vittnesmålet blivit fullkomligen övertygad, samt åläggas med två riksdaler 16 skilling banco ersätta dess tingskostnader.

Nämnden värderade ett lass ved till 16 skilling banco och tillsade parterna, att å sista tingsdagen avvakta häradsrättens utlåtande.

§ 135.

I målet under § 88 emellan skogsbetjanten Dan Lindqvister samt bonden Lars Jonsson i Fyrby, svarande:

Utslag: Häradsrätten som anser svaranden, emot sit förnekande, genom de i målet edeligen avhörde vittnes berättelser, vara övertygad, att hava från häradsallmänningen Kolmården olovligen avfört ett lass ved, prövar alltså rättvist förklara Lars Jonsson skyldig att härföre böta en riksdaler, ersätta virkets värde med en riksdaler samt utgiva den av Konungens befallningshavande i länet, stadgade vitesböter till tio riksdaler, allt banco, varföre han ålägges, att med två riksdaler 16 skilling samma mynt ersätta käranden, åklagarens tingsrättegångskostnad samt två riksdaler berörde mynt av de hörda vittnena.

Lagtima vinterting vid Höckerstad den 5 mars 1816.

§ 113.

Rusthållaren Anders Haglund i Hageby hade till detta ting utverkat stämning å bonden Lars Jonsson i Fyrby med påstående, som innefattas uti sålunda lydande memoriel:

" Till nästkommande lagtima vinterting med Björkekind's härad får jag anhålla om laga kallelse och stämning å bonden Lars Jonsson i Fyrby, Tåby socken, med påstående det Ni måtte böta för det Ni från Knivsätters allmanning förövert olovlig åverkan med ett lass ved ostämplat, varför påstås böter efter Konungens höga befallningshavande vite stadgande förbund av den 17 juli 1812 samt skadeersättning för virkets värde. Expenser yrkas. Öppen talan förebehålles.

Hageby den 28 februari 1816.

Anders Haglund som biträde vid skogsutsyningen i Björkekind's härad. "

Vid upprop förekom parterna personligen, av vilka svaranden hemställde till domstolens prövning, huruvida Haglund kunde åga rättighet att instämna och utföra åverkans mål, enär han icke är skogsbetjänt inom häradet, samt icke eller blivit antagen.

Varjämte skogsbetjanten Dan Lindqvister företrädde och anförde, att han icke kunde annat än bestrida Haglunds rättighet att åtala, utföra de av honom till detta ting emot åtskillige personer instämde, åverkans mål, så vida han därtill ingalunda är berättigad, men antog sig däremot skyldig, att i följd av Haglunds angivelse, å sysslans vägnar instämningarna fullfölja, varemot Hgaland förmodade sig åga fullkomlig rättighet, att ifrågavarande förbrytelser åtala, samt inlämnade, till förment styrka därföre, följande förordnande:

" Uppå her överjägmästaren John Forsbecks anmälan om nödvändigheten att biträda för jägmästaren A. Sjöstrand, under de nu instundande skogsuthuggningarna i Björkekind's härad, varder rusthållaren Anders Haglund i Hageby, Kudby socken, enligt dess medgivande, utsedd att vid dessa förrättnignar Sjöstrand tillhanda gå, med skyldighet för vederbörande att efterkomma hans anvisningar i denna sin tjänst.

Linköping, landskansliet, den 22 januari 1816

F.A. Cronstedt F.C. Perivetoff Morath. "

Så väl svaranden Lars Jonsson, som skogsbetjanten Lindqvister, trodde Haglunds rättighet, att utföra åverkansmål, genom det av honom inlämnade förordnandet, icke var styrkt, varefter vederbörande avträdde, och för dem, åter förekallade avsades detta utslag:

Enär Konungens respektive befallningshavande, genom det för Haglund utfärdade, ovanstående förordnande av den 22 sistlidna januari, endast uppdragit honom, att vid de förrättade skogsutsyningarna i häradet, jägmästare Sjöstrand tillmötesgår, men ingalunda tillagt honom rättighet, att åverkans förbrytelser åtala, vilket enligt 1805 års Kongl skogsförordning egentligen tillhör krono- samt skogs- och jägeribetjänter, så kan och häradsrätten icke anse Haglund för behörig, att de av honom till detta ting, i sådant avseende emot åtskillige personer gjorda instämningar, fullfölja, utan äger skogsbetjanten Lindqvister, att i följd av sin tjänstebefattning, samma mål emot vederbörande i laglig ordning utföra.

Efter avkunnandet av detta utslag, samt sedan Haglund erhållit underrättelse om vad han för ändrings vinnande däruti hade att iakttaga, anhöll skogsbetjanten Lindqvister att de i målet uppgivne vittnen, bönderna Peter Larsson i Hagby och Jöns Ericsson i Hageby, måtte bliva avhörde.

Och som något jäv emot berörde personer icke anfördes eller utlitas kunde, så framstode de forne vittneseden, påmindes om dess vikt och säskilda hörde, berättade:

1. **Peter Larsson** att han icke hade sig något vidare bekant, än att han sett svaranden en dag i sistlidne februari månad hemkomma på sin gård med ett lass ved, men varest han tagit veden, kunde vittnet icke upplysa.

2. **Jöns Ersson** tillkännagav, att han dagen förrän utsyningen skedde i Kvivsätters allmanning eller den 12 sistlidne februari, hade han därstädes råkat svaranden, som var sysselsatt, med att från en hög pålägga ett lass skatändar och något grövre virke

vilket en gosse sedermera hemkört.

Vittnesmålen upplästes och erkändes och fordrade vittnena vardera en riksdaler banco för deras resekostnad, var efter och sedan att ett lass ved av nämnden blivit uppskattat till 12 skilling banco, samt svarande erkänt riktigheten av vad avhörde vittnet Jöns Ersson berättad. Lindqvister förnyade stämningpåståendet, samt anhöll, att med 2 riksdaler 16 skilling banco njuta ersättning för tingskostnaderna.

Ock tillsades parterna att häradsrättens utslag skulle dem å sista rättegångsdagen meddelas.

I målet under § 113 mellan skogsbetjanten D. Lindqvister, å sysslans vägnar kârande, samt bonden Lars Jonsson i Fristad, svarande, utslag:

Svaranden, som själv erkänt, att han från Knivsätters häradsallmänning i sistlidne februari månad olovligen avfört ett lass ved, bestående av skatändar och något större virke, fälles jämlikt 63 § i Kongl förordningen den 1 augusti 1805 att böta 16 skilling, ersätta virkets värde med 12 skilling, samt att erlægga Konungens befallningshavande i länet, stadgat vitesbot 10 riksdaler, allt i banco, varjämte han ålägges, att ersätta ej mindre skogsbetjanten Lindqvisters rättegångskostnader med 2 riksdaler 16 skilling, än de i målet avhörde vittnena Peter Larsson och Jöns Erssons tingsbesvär och kostnad med 1 riksdaler banco till vardera.

Lagtima vinterting den 5 mars 1816.

§ 114.

Med påstående om böter efter Kongl skogsförordningen av den 1 augusti 1805, samt särskilt vitesförbund, hade rusthållaren Anders Haglund till detta ting instämt drängen Carl Pehrsson och gossen Jonas Larsson i Fyrby, för det de den 6 sistlidne februari, från Knivsätters allmänning olovligen avfört ett lass ved, varförutna under förbehåll av öppen talan, ersättning för rättegångskostnaderna är vorden yrkad.

Vid upprop förekom skogsbetjanten Lindqvister, vilken på sätt häradsrätten under nästföregående § 113 fattade beslut utvisar, blivit förklarade berättigad, att de av Haglund till detta ting instämde, åverkansmål utföra, varjämte svaranderna sig personligen inställde.

De förnekade desse senare tillmälen, vadan Lindqvister begärde vittnesförhör med tillstädesvarande skogsuppsyningsman Peter Svensson i Urvik, som ojävat, svor vittneseden, varnades för mened och berättade:

Att under den tid häradsborna varit sysselsatta med att avhämta det utsynta virket från Knivsätters allmänning, hade vittnet mött Carl Pehrsson, som därifrån kommit körande med ett lass ved, vara något stämpelträd ej funnits, och hade, en äldre karl den vittnet ej känt, åtföljde lasset.

Vittnesmålet upplästes, erkändes, varefter Carl Pehrsson medgav vad Peter Svensson omvittnat.

I följe varav Lindqvister emot honom förnyade stämningpåståendet, varemot han nedlade detsamma mot Jonas Larsson, under påstående att erhålla två riksdaler 16 skilling banco såsom ersättning för sin tjänstekostnad.

Sedan nämnden uppskattat ett lass ved till 16 skilling, samt svarande, på tillfrågan förklarar sig icke äga tillgång till böter, tillsades svaranden att å sista tingsdagen avvakta häradsrättens utlåtande i målet.

Laga vinterting vid Höckerstad den 5 mars 1816.

§ 115.

Vid upprop av det, till detta ting instämde **skogsåverken**, mellan rusthållaren Anders Haglund, kârande, och gästgivaren Sven Jonsson i Fristad, svarande, förekom skogsbetjanten Dan Lindqvister, vilken till följe av häradsrättens, under § 113 fattade beslut, blivit förklarade berättigad, detta mål utföra, men svaranden, vilken å morgonstunden varit synlig vid tingsstället, anmäls nu hava vara hemrest av den orsak, att han erhållit underrättelse det hans son i dag avlidit, av vilken anledning häradsrätten fann skäligt **uppskjuta detta mål** till nästa i häradet infallande laga sommarting, då svaranden i Lindqvisters närvaro, bör sig infinna, vid två riksdalers vite.

Doch åligger det Lindqvister, att detta beslut lämna svaranden tidig och bevislig del.

Laga vinterting vid Höckerstad den 5 mars 1816.

§ 122.

Till häradsrätten inlämnades en så lydande handling:

"Undertecknade upplåta härigenom till hemmansbrukaren, ärlig och beskedlig Claes Claesson i Aspetorp det på Brestads skttegårds ägor belägna **Gindtorpet** kallat, på förpantning i 22 års tid, räknat från den 14 i nästa mars månad till samma tid 1838, för en överenskommen och i dag erlagd summa stor ett hundra riksdaler bancomynt, som härmed kvitteras.

Men får torpet icke tillflyttas eller begagnas förrän den 14 mars 1818, dock tillkommer honom rågsäden därstädes 1817.

Och förbinder vi oss nästa år uppbygga därstädes ett fähus och loge, då under upptimringen Claes skall böra ansvara fjärde man.

Sedan han tillflyttat får han begagna all åkern vid torpet och av oss bekomma ett försvarligt lass hö av hårdvall, en famn kastved, risbränsle, en kobet samt virke till

hågn och stängsel.

Även äger han i rättan tid vid gården få dragare till åkerbruket, mot det han efter tillsägelse utför på egen kost, sex mansdagsverken årligen.

Till oss eller gårdsägaren skall han på årsdagen efter tillträdet betala 16 skilling banco, såsom skatt och sedan samma dato årligen, men då föreskrive år äro till ända, skall han eller arvingarna frånträda torpet, vilket bör hållas i försvarligt stånd, då återfå nu av oss annammade summan ett hundra riksdaler banco.

Intet dödsfall på vår sida eller gårdens försäljning, skall verka någon förändring uti de här författade förbindelser, vilket vi, i tillkallade vittnes närvaro och övervaro med våra egenhändiga underskrifter bekräfta.

Brestad den 26 feberuari 1816.

Carl Johan Zetetrberg

Lars Gustaf Zetterberg

Vittnen härtill underskriva

Carl Nilsson i Torp

Arvid Nilsson i Brestad

Sven Larsson i Tåstad.

Lagtima vinterting vid Höckerstad den 5 mars 1816.

§ 142.

I målet under § 114 emellan skogsbetjanten Lindqvister, kärende, samt drängen Carl Pehrsson och gossen Jonas Larsson i Fyrby, svarande, utgavs detta utslag:

Som käranden, mot Jonas Larsson, sitt stämningsspåstående nedlagt, så låter och häradsrätten därvid bero.

I övrigt, ock emedan svaranden Carl Pehrsson, genom eget erkännande, är förvunnen att hava i sistlidna feberuari månad från Knivsätters häradsallmanning olovligen bortfört ett lass ved, ty varder Carl Pehrsson, jämlikt 63 paragrafen i 1805 års Kongliga skogsförordning, härföre fällas till 16 skillings böter, varutan han ålägges, att ersätta virkets värde med 16 skilling samt utgiva konungens befallningshavande i länet stadgade vitesbok 10 riksdaler, och kan han därjämte inte undgå, att med två riksdaler, 16 skilling, allt banco kärandens rättegångskostnader.

I saknad av tillgång kommer Carl Pehrsson att få åverkasböterna avstraffade med fyra dagars fängelse vid vatten och bröd å Linköpings slott, samt att för vitesbok särskilt hållas i fjorton dagar, blott fängelse å nämnda stadsfängelse, så framt icke någon vill böterna för Carl Pehrsson utgiva, mot rättighet, att låta honom med arbete hos sig avtjäna.

Laga vinterting vid Höckerstad den 10 mars 1816.

§ 151.

Till häradsrätten inlämnades en så lydande skrift:

" Som bouppteckningen efter min avleden man, kyrkoherde Munck i Tåby, utvisar så ringa tillgång, det jag tror mig äga, beklaglig anledning att till mitt och mine många barns framtida understöd, hos Kongl Majt underdånigast **anhålla om dubbla nödår**, så får jag av sådan anlening här hos ödmjukast överlämnade handlingar, av bouppteckningen med transumt därav, samt vederbörligt kyrkoboksutdrag, som vinnande av en sådan förmån äro nödige, med ödmjukast anhållan att täcks herr hovsekreteraren med detta ärende vidare förfar på sätt vanligt är och herr hovsekreteraren själv gunstligt finner lämpligast vara.

Ödmjukaste tjänarinna
Hedvig Charlotta Munck "

" Att kyrkoherden Magnus Samuel Munck, som avled å Tåby kyrkoherdeboställe den 20 sistlidne januari, tillträdde Tåby pastorat år 1811.

Efterlämnade änka med följande barn:

Sonen Samuel Albrecht, född 20 juli 1798, är ofärdig av slag,

Dottern Hedvig, född 15 oktober 1802,

Sonen Nils Fredric, född 10 juni 1806,

Sonen Karl Johan, född 14 november 1810 och

Sonen Edward Gustaf, född 13 december 1812.

Intygas genom utdrag ur Tåby kyrkobok den 9 mars 1816

J.P. Wallenstein, kontraktsprost. "

" Befinnes av berörde bouppteckning, att summ inventarier uppgått till 1.903 riksdaler 17 skilling, samt gäld och skuld till 1.092 riksdaler 13 skilling 4 runstycken banco, så att sterdhusets hela behållning ej utgjorde mer än 811 riksdaler 3 skilling 4 runstycken berörde mynt, vilka fördelade mellan änkefru pastorskan minst , och dess ännu levande omyndige barn, utgör så ringa kapital, att så vida Kongl Majt i nåder ej skulle tänkas, att låta bemälte änka med barn få åtnjuta dubbla nådeår, bliver beslutat och nöden deras säkra lott i en framtid, skola om detta utdrag av detta protokoll, på begäran, varda meddelat.

Laga vinterting vid Höckerstad den 18 mars 1816.

§ 150.

Till häradsrätten inlämnades en så lydande handling:

" Emellan Götha kanalbolag och undertecknad, är följande **jordbyte avgjort**, därigenom att Götha kanalbolag till kammarherren, riddaren av Kongl Nordstjärneorden höga välborna friherre Edward von Saltza, såsom ägare till Mems säteri avhänder ett stycke av **kanalområdet** beläget intill Mems gårde av 365 alnars längd och 83 alnars bredd, utgörande 19 2/5 kappaland, erhålla samma bolag av bemälte herr baron, kammarherre och riddare, såsom ägare av Mems säteri, det ängsstycke vid Söderköpings å och dess uttag i Slätbaken, som genom kanalens läggning, blivit avskild ifrån Mems övriga ägor, utgörande till figuren en triangel av lika arela innehållen, som det senast avträdde.

Och alldenstund detta jordbyte för evärdeliga tider skall bliva faststående, ty tillägnas det utbytta å ömse sidor sina ägor, att som välfångne egendom bruka och vårda, av föregående sig Götha kanalbolag lämnad all rätt till den utmed Mems gårde nu avprövade och karterade jordremsan, och på samma sätt jag Fredric von Saltza all rättsegenskap av Mems ägor till det beskrivna och karterade jordstycke vid Söderköpings å, och komme det förra gärdesbiten att utgöra en del av Mems säteri och et senare del av Götha kanalområde.

Till yttermera visso är detta jordbyte så väl av Götha kanaldirektion, som av mig Saltza underskrivande, som skedde i Söderköping den 16 november 1815.

J.Carl Kyleneftierna p Götha kanaldirektions vägnar Edward Fredric von Saltza

§ 17.

Inlämnades till häradsrätten ett så lydande köpebrev:

" Jag Johan Jostsson och jag Lars Jostsson göra härigenom kunnit och antageligt, att vi av fri vilja, moget betänkande och välberätt mod, samt med våra hustrurs goda ja och samtycke, upplåtit och försålt, som vi och i kraft av detta vårt öppna salubrev försälja **1/3-dels mantal Fyrby** beläget i Östergötlands län, Björkekinds härad och Tåby socken, varav **1/6-dels rusthåll och 1/6-dels augment** till mölnaren herr Johan Edlund, Norrköping, emot en köpeskilling av 1.222 riksdaler 10 skilling banco och dessutom mig Johan Jostsson, därjämte tillhörigt **1/3-del i utjorden Rapp-sala**, kallad, förenämnde härad och socken mot en köpesumma av 592 riksdaler 28 skilling 5 runstycken banco, ellet tillsammans uti ett för alla 1.814 riksdaler 39 skilling och 5 runstycken banco specie.

Och som nu förenämnde köpesumma, tillsammans 1.814 riksdaler 39 skilling 5 runstycken banco specie, de sista penningen med de första, riktigt och till fullo nöje bekommit, samt härmed kvitteras.

Lagtima sommaring vid Höckerstad den 21 maj 1816.

§ 52.

Uppropades det till sistlidna ting instämde, samt därifrån under § 115 i domboken, av förekommen anledning till detta ting uppskjutne mål, mellan skogsbetjanten Daniel Lindqvister, å sysslans vägnar käreande, samt gästgivaren Sven Jonsson i Fristad, svaranden, angående å denne senare yrkat ansvar för det han sistlidne vinter, i Knivsätters häradsallmäning, **förövat olovlig åverkan** av tvenne lass ved.

Härvid förekom parterna, av vilka svaranden förnekade tillmälet under föregivande, att han hämtat ifrågavarande vedlass från Alsätters hemman, vadan Lindqvister anhöll om vittnesförhör med tillstädesvarande deängarna Jonas Ericsson och Niklas Andersson i Brännestad.

Och som något jäv mot dem icke anfördes eller uttalas kunde, så framstodo de, svor vittneseden, varnades för mened och särskilda hörde framförde:

1) **Jonas Ericsson** att han då sistlidne februari månad, i sällskap med efterföljande vittne, kommit åkande på landsvägen, hade de vid så kallade Brotorpet upphunnit svaranden, vilken kört förut med tvenne lass ved, och då rusthållare Haglund i detsamma ankommit, samt fattat i betslet på hästarna för första lasset och frågat svaranden, ty om icke veden blivit huggen på allmänningen, hade han i början härtill nekat, men se-

dermera begärt, att på stället få avlägga veden, vilket åter Haglund icke velat tilllåta, efter svaranden redan kört så långt från allmänningen, vareter svaranden förfogat sig hemåt, under yttrande till Haglund " låt det vara denna gången, vi får väl talas vid ".

2) **Niklas Andersson** instämde uti alldeles lika berättelse med föregående vittne Jonas Ericsson, vars vittnesmål upplästes och av bägge råkändes, varefter ock sedan svaranden förklarar sig icke längre kunna förneka sin förseelse i det omstämde avseendet, Lindqvister å honom yrkade laga ansvar samt att han därjämte måtte till förbindas med 3 riksdaler 16 skilling banco ersätta rättegångskostnaderna.

Nämnden värderade ett lass ved till 16 skilling banco och lovade häradsrätten att vid tingets slut meddela utlåtande i målet.

§ 83.

I målet under § 52 emellan skogsbetjanten Daniel Lindqvister. å sysslans vägnar, åklagare samt gästgivaren Sven Jonsson i Fristad, svarande utslag:

Svaranden Sven Jonsson, som själv har erkänt, att han från Knivsätters allmäning, sistlidne vinter olovligen avfört tvenne lass ved, fäller jämlikt 63 § i Kongl förordningen om skogarna i riket av den 1 augusti 1805, att böta 32 skilling, ersätta virkets värde med 32 skilling samt att utgiva den stadgade vitesboten 10 riksdaler banco, varförutan han bör med tre riksdaler 16 skilling samma m ynt gälda åklagarens rättegångskostnad.

lagtima sommarting den 4 juni 1816.

§ 97.

En så lydande handling blev till häradsrätten inlämnad:

" På fyrtio års arrend upplåter Ostanus Andersson i Bretsad, dess ägande, igenlagda åkertäppa på Brestads ägor, Lerkullstäppan kallad, varav endast Satanius nu bortsätter den del däruti till Arv id Nilsson, nu i Brestad, och dess hustru, barn och arvingar, vilka fritt får disponera, bebygga och till sin nytta beganga, helst dem gitter, den omnämnda halva täppa, som innehåller hela tre fjärdedels tunnland, dessutom fås till detta nödigt risbränsle och en kobet på Brestads ägor, allt på lika lång tid, med föreskrivna villkor:

1. Om annat skifte i byen skulle inträffa, så att denna täppa skulle tillfalla någon annan hemmansdel, skall Arvid Nilsson elelrd ess rättsinnehavare hava lika så god plats på denna hemmansdels ägor.
2. Som platsen nu ger nästan ingen avkastning, så lämnas Arvid Nilsson trenne frilottsår utan avgift, men sedan skall Arvid Nilsson och dess rätte innehavare utgöra, vid påfordran, tio karldagsverken på egen kost vid själva gården.
3. När arrendetiden är till ändalupen, så får Arvid Nilsson eller dess rättsinnehavare försälja eller avflytta alla de då befintliga hus, som på denna plats är utan något värde av jordägaren.

Sålunda avslutat intygas.

Brestad den 1 april 1816.

Ostanus Andersson Arvid Nilsson Maja Månsdotter.

På en gång närvarande vittnen

Botvid Andersson i Unnerstad

Botvid Jonsson i Höckerstad

Lagtima hösteting vid Höckerstad den 1 november 1816.

§ 6.

Till detta ting hade båtsmanenn Lars Flinta på Skårby ägor uttagit stämning på båtsmannen Anders Frodig på Bjärka ägor, med påstående om ansvar för käranden **tillagd beskyllning** att han undergått spöstraff.
Här förutan ersättning ersättning för rättegångskostnaderna blivit yrkad.

Uppropades förekommande parter gemensamt, och erkände svaranden att han av överilning tillagt käranden den anförda beskyllningen, käranden han nu återkallade anmälan. Parterna där jämte, att de på det sätt överenskommit, att svaranden till käranden betalar tre riksdaler 16 skilling banco i ersättning för kärandens kostanser, varemot denna senare förnöjer sina i målet inkallade vittnen, med 24 skiulling banco till vardera.

Utslag

Om svaranden erkänt, att han av överilning, den kärande anklagat av densamma inför rätten återkallat.

Alltså varder han i förmåga av 60 kapitlet 6 § skall böta 16 skilling banco, varförutan svaranden skyldig förklaras att utgiva de överenskomna 3 riksdaler 16 skilling till käranden, som därefter till sina tvenne vittnen, såsom ersättning för deras besvär, betala en riksdaler banco.

Lagfartsprotokoll den 2 november 1816.

§ 11.

Uppbud, nu andra gången, det 1/4-dels kronoskattehemmanet Oxtorp, med därtill hörande i hängnad ägor belägna, särskilt skattelagd utjord, som bonden Claes Zetterqvist och dess hustru Lovisa Ramström sig tillbytt av trumpetaren C.M. Wåghals och dess hustru Inga Margareta Tollander emot 1/2-mantal Magestad samt en erhållen mellanavgift av 833 riksdaler banco.

Lagtima vinterting den 4 november 1816.

§ 26.

Emellan undertecknade jordägare i **Brestad skattegård** är denna förening, med moget övervägande, träffats, att Ewa Kanth avstår till min broder herr Gabriel Zetterberg, min andel av min och mina syskons lott i **Fiskarehumpen** på Brestads skog, som nin broder dels intagit, dels avröjt och består av en trekantig park, innehållande åtta kappland, emot erhållandet av min broders lott i den lilla fyrkantiga utjordslotten i Tåstads gårde, näst åt Runnebergshagen, vilken lott jag Gabriel Zetterberg emot förebenämnda ordalag avstår till min syster Eva Kanth.

Betygar Brestad den 17 september 1816

Gabriel Zetterberg Eva Kanth

Såsom vittne Johan Karp.

Vi lämna bror Gabriel Zetterberg full rätt att för alltid erhålla Fiskarehumpens omtalade mellanlott, såsom mitt för stugan, som den av honom förfinnas vara.

Försäkrar Brestad den 6 september 1816

Charlotta Helena Zetterberg

Riktigheten av alltsammans bestyrkes:

Ostanius Anderssin i Brestad.

Laga vinterting vid Höckerstads den 3 mars 1817.

§ 46.

Till häradsrätten inlämnades en så lydande handling:

Torpet Målslätten, Tåby socken, den 15 august 1815.

Å anledning av överenskommelse mellan Eric Larsson och dess hustru Maja Olofsdotter, och trädgårdsmästaren Johan Rolin och dess hustru Anna Maria Rolin, varandes **torpet Målslätten** beläget i Tåby socken, bortarrenderat på fyra år, emot 60 riksdaler årligt arrende till trädgårdsmästaren Rolin och dess hustru mot nedanstående villkor.

1. Torpet varder tillträtt den nästkommande Michalieli 1815, med inbärgat foder i fullgott stånd, varemot Rolin vid avtröädet Michaelie 1819 lämnar fordert inbärgat.

2. Rolin får begagna torpet med all därtill hörande rätigheter, varemot han betalar 6 riksdaler riksgälds till jordägaren utom årliga skatter.

3. Botaket och fähuset tycks lagning vara där verkställd med lika omkostnader å vardera sidan, så väl i avseedne till materialier, som dagsverken.

4. Gärdesgården skall Rolin hågna 40 höt om året varje år han begagnar torpet.

5. Och et sista årets arrendede förbinder sig Johan Rolin att tela för varie år den 21 december.

Detta vare vi förnöjda med å ömse sidor, och förbinder oss att verkställa så väl i avseende till det som överenskommits, samt med våra egenhändiga namn bekräfta.

Eric Larsson Karin Olofsdotter Johan Rolin Anna Maria Rolin.

Såsom vittne bonden Sven Pehrsson i Berge.

Laga sommaring vid Höckerstad den 13 maj 1817.

§ 16.

Änkan Maya Greta Andersdotter i Målslätten anhöll uti ingiven skrift att häradsrätten än ytterligare, ville tillåta henne, såsom arvsbringt hjälp för hennes trenne små barn få såväl för innevarande år, som påföljande tvenne år, av deras hos förmyndaren Nils Hagfeldt innestående arvedel, uppbära årligen sammanräknat tio riksdaler banco. Ochs om Hagfeldt å anteckningen antecknat medgivande av sökandens begäran, så fann häradsrätten skäligt, jämväl därtill bifall lämna, mot villkor att sökanden sina barn på ett anständigt sätt underhålla.

Lagfartsprotokoll den 11 juni 1817.

§ 38.

Inlämnades till häradsrätten ett så följande köpebrev:

" Genom detta öppna köpebrev upplåter och försäljer jag till hovmarskalken och riddaren av Nordstjärnan, högvälborne baron herr Edward Fredric von Saltza, mitt **halva andel i skattefrälsehemmanet Brestad** i Tåby socken och Björkekinds härad för en överenskommen köpesumma av ett tusende sju hundra Banco.

Och som jag denna summa enligt det härom ägansderättskontraktet erhållit, vilken senna summa härmed kvitteras, så avhänder jag mig förenämnde halva hemman med allt här därtill lyder, att framdeles tillvinna kan, och tillägnar det herr baron, hovmarskalken och riddaren von Saltza, dess fru och arvingar, allt såsom sin välfångna egendom nyttja och ehhålla.

Förbinder jag mig till hemul efter lag.

Gnestad den 28 maj 1817 Ostanius Andersson

Såsom närvarande vittnen härmed underskriver:

R.P. Sahlström E. Lundberg Petter Svensson i Nedrer Gisselö.

Lagfartsprotokoll den 11 juni 1817.

§ 39.

Med anhållan om lagfart inlämnades till häradsrätten ett så lydande köpebrev:

" Genom detta mitt öppna köpebrev upplåter och försäljer jag till hovmarskalken och riddaren av Kongl. Nordstjärneorden högvälboren herr Edward Fredric von Saltza mitt och mina omyndiga barns **halva kronoskattehemman Brestad** i Tåby socken och Björkekinds härad för en överenskommen köpesumma stor två tusende riksdaler Banco och som jag denna summa, enligt det härom upprättade köpebrev samt erhållit, vilken därför härmed kvitteras, så avhänder jag mig, barn och arvingar förenämnda halva hemman och vad därtill hörer eller framdeles tillvinnas kan, och tillägger det herr baron och hovmarskalken och riddaren von Saltza, dess fri och arvingar, att såsom sin välfångna egendom nyttja och ehhålla.

Förbinder det mig till hemul efter lag.

Mem den 30 maj 1817 Pher Thorsson

På en sån närvarande vittne underskriva

Svante Svantesson, baron och kammariunkare, Peter Larsson förmyndare för Pher Thorssons omyndiga barn, Blechert Flodman, major.

Laga sammarting vid Höckerstad den 11 juni 1817.

§ 95.

Sedan bonden Pher Thorsson i Brestad fått förmyndareskaps protokollet för denna dag innehåller blivit förordnad till förmyndare för sina tvenne omyndiga barn, så lät nu bemälte Pher Thorsson till häradsrätten inlämna en så lydande skrift:

" Som jag den 30:e sistlidna maj detta år, upplåtit och försålt mina **2/3-delar uti halva mitt ägande frälsekattehemman Brestad**, beläget i Tåby socken och Björkekinds härad till hovmarskalken och riddaren av Kongl Nordstjärneorden, högvälborne herr baron E.F. von Saltza, så anhåller jag ödmjukeligen det tackes herr häradshövdingen och lofliga häradsrätten, som överförmyndare för mina omyndiga barn, gunstligt tilllåta det jag fick till högbemälte herr även försälja deras uti förenämnde **1/2 mantal Brestad**, emedan de icke kunna vara besuttna uppå en så liten hemmansdel och kunna de hava en fyrbuddel årlig inkomst av summan, mot vad de skulle rhålla i årlig ränta för nämnda hemmansdel.

Med all vörndnad framhårdar jag välborne hovsekreteren och häradshövdinge samt tingsrätten.

Ödmjukast tjänare Pher Thorsson. "

Som upplästes och emedan sökanden intygar, att de omyndigas andel i Brestads hemman är så obetydliga, att någon därå ej kan vara bosatt, sat att genom den yrkade försäljningen dem tillskyndas sådan fördel, än om samma andelar för deras räkning skulle likahållas.

Ty prövar häradsrätten skäligen bifalla, det må sökanden försälja sina barns omförmälte andelar uti hemmanet Brestad, mot betingande av så stor köpeskillning, som motsvarar mot vad sökanden för sin andel erhållit

Lagtima vinterting vid Höckerstad den 30 oktober 1817.

§ 10.

Inlämnades ånyo till häradsrätten, det förpantningskontrakt, som anger **torpfastigheten Målslätten** på Ljunga ägor, blivit emellan Petetr Holm och dess hustru Anna Catharina Nilsson samt torparen Måns Larsson och dess hustru Brita Stina Jacobsdotter, den 4 oktober 1794 upprättat och edaremera, på bonden Anders Larsson och dess hustru Stina Olofsdotter på Gränestad transpoterat, samt i denna häradsrätts dombok den 21 oktober 1807 § 11 finnes intagen, med anhållan, attföljande å samma kontrakt ytterligare tecknade transport måtte ordagrant så inflyta:

" Ytterligare transporetaras föreskrivna torp på drängen Eric Larsson och dess hustru Maja Olofsdotter, ni i Kronhagen i Kuddby socken, att begagnas omskrivna torplägenhet Målslätten, de återstående åren, vad de nedan tilltänkt enligt det oss emellan särskilt upprättade kontrakt, och som den överenskomna köpeskillinge 592 riksdaler 28 skilling riksgäld banco idag härigenom kvitterade varder.

Alltså avhänder vi oss hemmanet Målslätten, ochd et tillägnar undertecknade köpare,

att äga och disponera, samt tillägnar dem att vid avträdet av hemmanet av jordägaren uppbära den utfästa förpantningssumman, till säkerhet härav är detta, uti tillkallade vittnes närvaro underskivet, som skedde i Marby den 16 september 1817.

Anders Larsson Stina Olofsdotter

Till vittne underskriva Johan Jansson och Carl Eriksson i Marby.

Lagtima höstting vid Höckerstad den 5 november 1817.

§ 48.

Till häradsrätten inlämnades nu det kontrakt, som anger **40 års arrende** av så kallade **Lerkullstjappan på Brestads ägor** blivit den 1 april 1816 upprättat mellan Ostanius Andersson samt Arvid Nilsson och Maya Månsdotter i Brestad, samt i domboken för den 4 juli innevarande år under § 94 finnes intaget, varandes vid samma kontrakt bifogat följande handling:

" Emot det att fullmaktsmästaren Ostanius Andersson från Brestad kvitterat den skuld jag är skyldig honom, stor ett hundrade tiugo fem riksdaler riksgälds, för vilken jag är lagsökt, så återlämnar jag det kontrakt som han givit mig att å ett torpställe under Brestad och överlämnade nämnda tingsrätten till halvsnadsbrukaren och riddaren herr baron von Saltza till dess evärdeliga ägo att nyttja, bruka och begagna som all dess detta är gjort, med mitt frivilliga ja och samtida försäkras i vittnes närvaro och med mitt namn och bomärke, nu undertecknade, som skedde på Brestad den 1 oktober 1817.

Arvid Nilsson.

Som vittnen underteckna Carl Eklund N. Varrander "

Vilken handling, efter uppläsandet, i domboken blev införd till framtida säkerhet samt den kraft och verkan, som med lag enligt är.

Lagfartsprotokoll den 6 mars 1818.

§ 1.

Å halva kronoskattehemmanet **Fristads gästgivaregård**, vilket till gäldandet av förra ägaren Jan Jostssons skulder vid anställd utmätningssauktion å Landskansliet i Linköping, blivit försäld till gästgivaren Sven Jonsson i Fristad för 2.800 riksdaler banco, meddelas nu andra utbud.

Avskrift av Björkeinds härads dombok.

Lagtima vinterting vid Höckerstad den 7 mars 1818.

§ 17.

Till detta ting hade nämndemannen Jonas Jonsson i Stensvad utverkat stämning å bonden Claes Zetterqvist o Oxtorp, med påstående att svarande måtte dömmas skyldig till ansvar och ersättning för det han sistlidna januari månad å Nybble skog **olofligt åverkat och därifrån avfört virke**, samt dessutom åläggas ersätta rättegångskostnaderna.

I sammanhang härmed hade Zetterqvist låtit instämma skomakaren Anders Bergren i Hemminsbo, för att till upplysningars meddelande i målet härom vittne bära.

Vid utropen förekommo såväl nämndeman Jonas Jönsson, som Zetterqvist och Bergren. Svaranden Zetterqvist förklarade, att han väl åt denne sistnämnde lånat sina hästar, för att transportera virke från Nybble skog, men att Zetterqvist själv aldrig den färden förövat någon åverkan.

Käranden som upplyste, att Bergren, vilken på Nybble ägor bebor ett skogsställe, i följd av sitt med jordägaren ingångna kontrakt äger rättighet, att från skogen avhämta nödigt ris och bränsle, anhöll att till käromålet edeligen få höra bemälte Berggren samt organisten Ekstam och nämndemannen Per Larsson i Blinnestad.

Anförde Zetterqvist, att då Bergren av honom blivit stämd, böra hans hörande icke bifallas, men som Zetterqvist å Bergren uttagna stämning innefattar endast det påstående att han för upplysningars meddelande måtte dedeligen höras.

Alltså finner häradsrätten att något lagligt jäv därav icke uppkommer utan förklarar Bergren för skicklig att i målet vittne höra, yrkande avsades.

Hädanefters samtliga till vittne åberopade fingo framkomma, avlade sanningsleden, samt särskilt hördes och berättade:

1. **Organisten Israel Ekstam** att vittnet i början av nästlidne januari månad varit vid Hemmingsbo och med detsamma begivit sig till Nybble skog, där stubbar efter nyligen förut fällda träd funnits och från dem spår, så väl till Hemmingsbo som Oxtorp, till vilket sistnämnde ställe åtminstone ett lass synbarligen blivit forslat, samt att då vittnet en anna dag gått förbi Oxtorp, hade han sett, därstädes liggande ett större lass, vilket vittnet tyckt äga alldeles lika tjocklek, som av stubbarna efter de å Nybble skog fällda träd.

Tilläggandes, att vittnet vid ett annat tillfälle vid Oxtorp, blivit varse en karl. sysselsatt att till ved sönderhugga ett större granträd.

2. **Nämndemanne Pehr Larsson** att vittnet, på vilken anmodan den 26 nästlidne februari varit följaktig till Nybble skog, varst att större timmerträd funnits nyligen huggits och från stubben spår gått dirket till Oxtorp, där vid brygghuset jämväl träd varit liggande, och efetr skedd mätning befunnits av lika tjocklek med den nyss uppmätta stubbe.

3. **Skomakaren Anders Bergren** att Zetterqvist en dag å nästlidne januari månad hos vittnet infunnit sig med sina hästar och varit vittnet ebhjälpig, att till dess behov hemforsla skatar, grenar och ris.

Sedan sådant blivit verkställt hade vittnet skilt sig från Zetterqvist, vilken vittnet en studn därefter hade mött på vägen från Nybble skog, försedd med ett lass garnändar. Likväl vittnet tycktes ett större träd varit döljt och hade Zetterqvist detta hemfört till Oxtorp.

Vittnesmålen upplästes och erkändes, varefter organisten Ekstam och skomakaren Bergren begärde fyra riksdaler banco för dera tingsinställelse och tvenne dagars tisdöresspillan.

Oaktat flera förnyade föreställningar, att vidgå sanningen, kunde Zetterqvist icke förmås lämna något redeligt svar, utan berättade han ånyo vad Bergren berättat och även därtill nekade, med slutligen erkände han, att han från Nybble skog avhämtat ett mindre tallträde och något ris, men föregivna, att detta virke av Bergren blivit bekommet som ersättning för begagnandet av Zetterqvists häst, vilket Bergren på gjord framställning förnekade.

Nämndemannen Jonas Jönsson trodde Zetterqvist genom dess eget medgivande vara saken förämnad och förnyade därför vad stämningen innehåller samt yrkar att, utom vad vittnena äskat, erhålla två riksdaler 16 skilling banco i ersättning för rättegångskostnader, i vilket fall yrkar han, att Zetterqvist såsom med mer än osäkra skäl försvarat sig, måtte åläggas med ed sig från tillmälet avsäga.

Zetterqvist överlämnade målet till domstolens prövning och lovades vid tingets slut utslag.

§ 76.

Uti målet under § 17 mellan nämndemannen Jonas Jönsson i Stensvad, kärke, samt Claes Zetterqvist i Oxtorp svarande

Utslag

Alldenstund Zetterqvist, genom egen frivillig bekännelse blivit förvunnen att från Nybble skog hav avhämtat ett mindre tallträd och någon ris, samt å hans föregivande att därtill hava erhållit tillstånd, lagligt avseende ej kan fästas, enär detsamma med ringaste skäl ej blivit beledsagad.

För den skull och i förmåga av 62 och 63 § i Kongl skogsordningen av den 5 augusti prövar häradsrätten skäligt, sakfälla Zetterqvist att för åverkan böta 16 skilling, viktes värde med 1 riksdaler 16 skilling samt att med 10 riksdaler 16 skilling, allt banco, gälda den kostnad käreanden blivit åbragd.

Börandes likväl käreanden härav till Ekstam och Bergren, som i målet vittnat, fyra riksdaler banco till dem vardera för deras tingsgång och förtärring.

Lagtima vinterting den 8 mars 1818.

§ 20.

Med anhållan om bevis över, förtecknades en mellan Sven Paulsson och Eva Nilsson i Bjärka å ena samt torparen Magnus Pehrsson och dess hustru Brita Håkansson på Målsätten å andra sidan, den 22 januari 1809 upprättad och i denna häradsrätts dombok för den 20 februari samma år § 35 intagen avhandling varigenom de sistnämnda bliva berättigade, att **under förpantning på 50 år inhaver Måltorpstäppa**, hustäppan samt den till 1/4-dels hemman hörande andel uti utåkern vid Oxtorpssjön, vilken handling upplästes.

Och skulle till bevis över uppvisandet, utdrag härav meddelas.

Lagtima vinterting den 9 mars 1818.

§ 35.

Till häradsrätten inlämnades en så lydande skrift:

"Såsom ägare till kronoskatte augmentshemmanet Nybble i Tåby socken, anhåller jag ödmjukeligen, att föreut böter efter lag och skadans ersättande, ett vite av sex riksdaler 32 skilling banco, måtte fastställas för den eller dem som föregående hemmans ägor ofred, meddelst skogs och ris olovliga någons tagande, gärdesgårdars, leds och grindars nedbrytande och uppstängande eller på vad sätt som helst förfoga tillfoga. Johan Schenmark. "

Efter uppläsandet därav och som av till detta ting instämde och vämligen skogsdelning förevarit mål, upplysande att Nybble skatteaugmentshemmans ägor blivit förövade. Alltså och till förekommande därav i framtiden prövar häradsrätten skäligt härmeddels pålägga ett vite av sex riksdaler 32 skilling banco, vartill utom böter efter lag och skadans ersättande, den förfallen vara skall, som i de uti ansöknigen ägaren till ifrågavarande skatteaugmentshemman Nybble hädanefter fordrar.

Doch bör detta förbud, så vida det till efter rättelse tjäna skall, en gång varje år offentligen kungöras från predikstolarna i sockenskyrka och nära därintill belägna sockerkyrkor.

Lagtima vinterting vid Höckerstad den 11 mars 1818.

§ 62.

Företrädde skräddaregesällen Magnus Carlstedt och anhöll om tillstånd, att i geneskap av skräddare, för betjäna Tåby sockens innevånare, samt till den ändan företedde följande:

" Utdrag ur protokollet hållet vid allmän sockenstämma med Tåby församling den 17 november 1817:

Ehuru redan förut en med vederbörlig fullmakt försedd sockenskräddare uti socknen finnes, vill dock församlingen hava antagen en, och vartill anmälte sig förre skräddaregesällen och klädesmäklaren Magnus Carlstedt.

Om dess antagande nödigt är, äger loflige tingsrätten enligt kammar- och komrse kollegie kungörelse av den 14 december 1820, pröva dit karl försedd med utdrag ur detta protokoll har att övergå.

In idem And. Er. Widmark vice pastor "

Efter uppläsandet varav nämnd och undertecknade i detta ärende hörts, förklaras att omgent att skräddaren i Tåby socken är antagen, för den likväl behövs fanns, att ännu en tillsättes och av vilken anledning häradsrätten för sind el icke vill förvägra sökanden att skrädderihantverket inom nämnda församling idka, varom kunnat honom deddellas skall, genom utdrag av detta protokoll.

Lagfartsprotokoll den 2 juni 1818.

§ 24.

Till häradsrätten inlämnades ett så lydande köpebrev:

" Allom dem detta förekommer göres klart och vetterligt, att jag Gabriel Zetterberg och jag Eva Cantz upplåtit och försålt i kraft av detta vårt öppna salubrev upplåter och försäljer **hälften av hela gamla kronoskattehemmanet Brestad** i Tåby socken och Börkekindes härad, som av oss i arv efter vår avlidne kära moder tillfallit, till Konungens högst betrodde man, överkammarherren, riddare av Kongl Nordstjärneorden, högvälborne friherre Edward Fredric von Saltza och dess hustru friherrinnan högvälborna fru Beata Margareta Fredrica, ett emellan för en betingad och fastställd köpesumma stor fyra tusende riksdaler banco i rikets sedlar.

Och som vi denna köpeskilling 4.000 riksdaler banco, på sätt de av oss emellan upprättade köpekontrakt härom föreskrivna behållit haver under densamma härigenom kvitterade. För den skull avhänder vi oss, våra barn och efterkommande all rätt till förenämnda 1/2-del av hela gamla kronoskatte hemmanet Brestad med tillhörande utjordar i Tåstad och Stensvad, samt allt vad därtill av ålder lytt och legat eller hädanefter lagligen tillvinnas kan, och tillägnar det samma högbemälte köpare, deras barn och arvingar, att genast tillträdas och däröver styra och råda, såsom över alla annan deras välfångna egendom.

Förbinder vi oss till hemul efter lag.

Till yttermera visso härav är detta köpebrev av oss uti tillkallade vittnes närvaro egenhändigt underskrivet och utfärdat, som skedde på Mems säteri den 13 januari 1818.

Gabriel Zetterberg Maria Christina Jönsson Eva Cantz

Härmed på en gång närvarande vittnen:

Carl Jacob Schött M.J. Lindahl "

Lagfartsprotokoll den 30 oktober 1818.

§ 16.

Till vinnande av lagfart inlämnades till häradsrätten ett så lydande köpebrev:

" Vi undertecknade, jag Carl Johan Zetterberg med min kära hustru Inga Östenlund och jag Lars Gustaf Zetterberg med min kära hustru Brita Nilsson samt jag Olof Pettersson med min kära hustru Stina Zetterberg upplåter och försäljer härmedelst till överste kammarjunknaren och riddaren av Kongl Nordstjärneorden högvälborne friherrer herr

Edward Fredric von Saltza och dess hustru högvälborna friherrinnan Beata Margareta Fredrica von Saltza, född Hamilton, vårt ärvda **gamla kronoskatte immermediate hemman Brestad ett halvt mantal** med därunder lydande utjordar i Tåstad och Stensvad i Tåby socken och Börkekindes härad och Östergötlands län med vad därtill nu lyder eller

Lagtima vinterting vid Höckerstad den 6 mars 1819.

§ 39.

Nämndemannen Pehr Larsson i Blinnestad inlämnade en så lydande ansökan:

" Då min man Niclas Adolphsson den 3 oktober 1817, genom döden avled, blev jag försatt i det olyckligaste tillstånd med fyra små barn.

Det äldsta på trettonde och den yngsta på andra året gamla, utan abba uppehälle, än vad jag genom arbete kakunde förvärva, vilket icke har varit tillräckligt till kläder och föda för så många, utan är nu fördjupad i skuld.

Nögdas för den skull hos lovlige rätten anhålla, det måtte mig tillåtas hos barnens förmyndare, rusthållaren Sven Ljungholm, få för uppfostring uppbära deras fädernearv 34 riksdaler 11 skillignar banco.

Skulle allt icke beviljas mig för i år, beder och ioppas jag att det nästa år måtte komam mig till godo.

Lena Carlsdotter på Skjorstads ägor i Tåby socken.

Kan detta tillåtas henen få begärda arvsmedel på en gång, är det mig intet emot, helst jag känner hennes stora behov, beskedliga uppförande och ömma vård av barnen.

Ljunga den 3 mars 1819.

Sven Ljungholm, förmyndare "

Och har det uppgivna förhållandet av nämnden intygades, så fann häradsrätten skäligt bifalla, det må sökanden av sine omyndiga barns förmyndare deras ovanberörde arvsmedel, för att desamma till deras bästa använda.

Lagtima vinterting vid Höckerstad den 9 mars 1819.

§ 83.

Med bifall till överste kammarjunkaren och riddaren av Kongl. Nordstjärneorden, högvälborne baron, herr Edward Fr. von Saltza skrifteligen gjorda anhållan, aktar häradsrätten skäligt, i så måtto uppliva och förlänga dess, den 18 mars 1816 utfäradade förbud mot varjehanda olagligheters förövande å högbemälte herr barons överstekammarjunkaren och riddaren i detta härad belägna egendomar å säteriet Mem med underlydande hemmanoch lägenheter, som ett **förhöjt vite** av sexton rilsdaler banco, härigenom utsätts vartill utom böter efter lag och skadans ersättning, den gör sig förfallen, som å besagde Mems säteri alla hemman Brestad, Tåby, Rådmansgården, Torp, Skällingstad, Ljunga, Varby, Berga och Brännestad Lillgård ägor ofred förövar, det vare sig medels skogsåverkan, olovlig jaktoch fsikaned, otillåtna kör- och gångvägars tagande, gärdsgårdaranas nedbrytande grindars och leds uppstängande eller sönderbrytande, olovligt betande i gården, ängar och hagar, eller vad annat som helst, som till skada eller förfång leda kan.

Men så vida detta förbund skulle tjäna till efterrättelse, bör det en gång varje år, bevisligen kungöras i de sockenkyrkor egendomarna är belägna.

Lagtima vinterting vid Höckerstad den 22 mars 1819.

§ 129.

Å sysslans vägnar hade kronolänsmanen herr hovrättsnotarien L. Lundeberg utverkat stämning å slaktaregesällen Köhler i Norrköping med påståendet och efter rannsakingens föränöedande, till ansvar därav på det han den 1:e i denna månad å Fristads gästgivarregård skall **våldsammelige överfallit och slagit** bonen MånsMånsson i Nedre Gisselö.

Då målet påropades, anmälte åklagaren, att han gensat tagit anstalt och meddels vederbörlig åtgärd, få stämningen fastställd, men vilket ej kunnat av orsak att hållen från Norrköping avrest till Stockholm och vilket föreställande åklagaren om orsak med polisgevaldikern J.J. Schultze och sjömanskammarevaktmästaren Lindqvist uti denna månad utgivna betyg, vadan åklagaren anhöll om anstånd med målet till nästa ting, för att få tillfälle dessförinnan taga anstalt till Köhlers inställande.

Och aktade häradsrätten skäligt utsätta denna rannsaking till företagande å tredje dagen av nästa i häradet infallande ting, dp slaktaregesällen Köhler, genom åklagarens försorg, skall vara inställd samt åklagaren försedd med bevis.

Lagtima sommarting vid Höckerstad den 26 maj 1819.

§ 12.

Sedan herr hovrättsnotarein och kronolänsmannen L. Rundeberg till förledet ting instämt slaktaregesällen Georg Köhler i Norrköping, att stånda till ansvar för det han den 1 mars innevarande år år Fristads gästgivaregård skall våldsammaligen överfallit och slagit bonden Måns Månsson i Gisselö.

Men detta mål, påsatt domboken för förra tinget under § 129, innehåller i avseende till Köhlers infanns i Stockholm, blivit uppskjutet till tredje dagen av nu pågående ting, så förekom nu, i åklagarens närvarao, Köhler personligen och anhöll, att rannsakningen med honom genast måtte företagas.

Uppgivande, på fråga, att han är 32 år gammal, född i Mechelburg, och att han allenast i 8 månader uppträtt inom Sverige.

I avseende på åtalade förseelsen erkände Köhler, att bonden Måns Månsson, som skjutsat Köhler från Fristad till åtskilliga ställen och dit åter, samt jämväl varit skyldig, att fortskaffa honom till Norrköping, men i stugan vid gästgivaregården varit ohövlig mot Köhler, för det han på förhand icke velat betala skjutspenningen, beskyllt honom att vara full och kallat honom ett fä, och i hettan skuffat Måns Månsson för bröstet, så att han fallit till golvet och näsan börjat blöda.

Detta erkännande förmåte åklagaren vara enligt med en föregående lämnade egen uppgift. Varefetr åklagaren ansåg överflödigt, att höra några vittnen i målet, utan yrkade att Köhler måtte till laga ansvar för sitt förhållande varda länt.

Köhler överlänade målet till tingets prövning.

Utslag den 29 maj 1819

All den stund Köhler, enligt eget vidgående, är för handen, att vid Fristads gästgivaregård haver tillfogat bonden Måns Månsson i Gisselö, att blodvite därigenom att Köhler haver omkullknuffat så att näsan blött.

För den skull och i förmåga av 35 kapitlet 2 § missgärningsbvalken sakfålles Köhler till 2 riksdaler banco böter, vilka med 32 skilling skola utgöras till åklagaren.

Lagtima sommarting vid Höckerstad den 27 maj 1819.

§ 31.

Till häradsrätten lät lagmannen högvälborne baronen herr Fredric Funck på Almstad inlämna därom efterföljande ansökning:

" Som det av erfarenheter visat sig att mine hemman samt skogen därpå, ej fredas från tillgränsande grannars spekulationer och tillgrepp, får jag härmed ödmjukast anhålla om utfärdandet av ett vites förbud på 15 riksdaler banco, för den eller dem som olovligen åverkar skog eller på ett eller annat sätt, av vad namn det vara må, ofredar eller skadar mine inom Björkekinds härad belägne hemman.

Varandes desse hemman Almstad, Alm, Brunneby samt utjordarna Aspetorp och Skjorstad med tillhörande lägenheter.

Fredric Funck "

Vilket upplästes, och som av vad under § 27 i domboken förekommit, häradsrätten inhämtat att åverkans kett å ett av herr baraon och lagmannen tillhörigt hemman. Alltså varde till förekommande därav ett vite stadgades av femton riksdaler banco utan laga böters och ersättning för skadan, vartil den gör sig förfallen, som hädanefter å sökandens egendomar Almstad, Alm och Brunenby samt utjordarna Aspetorp och Skjorstad med tillhörande lägenheter verkställer olovligt skogshygge, nedbryta gärdesgårdar, uppstänga eller fördärvar grindar och led, taga ovanliga kör- och gångvägar, till betnings anläggande i ägorna eller genom andra olagligheter av vad som helst, äganderätten förnärmar.

Dock måge detta förbud, få visa det skulle tjäna till efterrättelse, en gång varje år kungöras från predikstolen i sockenkyrkan och angränsande kyrkor.

Avskrift av Björkekinds härads dombok.

Lagtima sommaring vid Höckerstad den 27 maj 1819.

§ 27.

Lagmannen högvälborne baron herr Fredric Funck på Almstad hade å bonden Olof Månsson i Bjärka och drängen Jacob Asp i Gullborg erhållit stämning till detta ting, i anledning av efterskriva ansökan:

" Av förekommande ganska talande anledningar, anhåller jag om stämning hos tingsrätten på bonden Olof Månsson i Bjärka samt drängen Jacob Asp, nu i tjänst hos kyrkoväktaren Anders Nilsson i Gullborg, till nu instämmande sommaring med Björkekinds härad, påstående måtte stånda till laga ansvar för den **olivliga skogsavverkan**, vilken av dem föregående å mina ägor i Alm, blivit förövad.

Jämte ersättning för hyggeskostnaden, yrkar jag även talan i målet.

Fr. Funck "

Vid upprop var svarandena personligt tillstädes i närvaro av karendens befullmäktigade ombud, bokhållaren Pehr Christian Norrman, som till protokollet avlämnade följande skriftliga anförande:

" Genom de å pågående stämning tecknade bevis, inhämtats, att bonden Olof Månsson i Bjärka som drängen Jacob Asp i Gullborg, inom laga tid blivit kallade att gemäla uti det åverkansmål, nämnda stämning utvisar.

Enligt ett särskilt, med vittnen försett hosgående bevis av den 10 sistlidna februari, har den förstnämnde eller bonden Olof Månsson erkänt den åtalade åverkan.

Det är ej att förmoda det Asp skulle förneka sin brottslighet, men i sådant fall åberopas mot honom, ej allenast vad ovan nämnda bevis utav Erland Jonsson, Sven Andersson och Olof Ringström utvisar, nämligen att han blev funnen å bar gärning på samma gång som Olof Månsson, utan även fjärdingsmannen Kolas samt dessa dräng Bengt Svenssons be-tyg, att Jacob Asp erkänt åverkan, då stämningen i målet genom dem blivit kommunicerade.

Det är således utan att fråga, att åverkan är av de instämnda svaranderna förövat.

Jag yrkar därför emot dem allt det ansvar lag och författningar påbjuda, ävensom jag ödmjukast anhåller om ersättning för de i och för detta mål havda omkostnader enligt denna anteckning:

Ersättning till dem, som länge, flera nätter, varit på vakt för att ertappa dem som har haft smak för min skog, och desse vakt-täckare kunna ej göra detta för intet, vartill jag därför ebtalt genast tilld en 4 personer, som upptäckte och fasttogo åverkarna	2 riksdaler
Stämningens lösen	1 "
Stämningens kommunicerande tillde 2 särskilda personer	32 skill
Tingsresan 3½ mil fram och åter endast för häst	42 "
Förtäring till mitt ombud vid tinget	1 riksdaler
Utslagslösen, omkring	2 "

Summa 6 riksdaler 42 skilling banco.

Härav har bonden Olof Månsson på sin andel redan, straxt han ertappades, förskjutit 2 riksdaler banco.

Fredric Funck "

Jämte därtill åberopade, så lydande bevis:

" Att undertecknad, tillika med drängen Jacob Asp i olga på baron Funcks skog i Alms ägor åverkat och från roten huggit ett lass björke, som vid Almstad blivit avlämnade, erkännes härmed.

Almstad den 10 februari 1819

Olof Månsson.

Att undertecknade i dag träffat, så väl Olof Månsson som Jacob Asp på hygget i barons äng, samt fört så väl dem som lasset till Almstad, intygas, ut supra.

Erland Jonsson, Sven Andersson, Olof Ringström.

Att ovanstående skrivits egenhändigt alla gamla sina bomärken, ovannämnde bevis, in-

Avskrift av Björkekinds härads dombok.

Fortsättning **Lagtima sommarting** den 27 maj 1819, § 27.

tygas, ut supra

J. Norrman "

" Att drängen Asp erkänner åverkan, varav han av baron Funck är instämd, då hans sak av häradsrätten prövas, betygar undertecknad på ed om så fordras.

Nils Kuhla Bengt Svensson "

Efter uppläsandet varav Olof Månsson förklarade, att han icke kan neka, det han efter Asps anmaning och i anledning av dennes löfte, att giva Olof Månsson något björkvirke, åtföljt Asp till ängen vid Alm samt därstädes i förening med honom huggit 7 stycken mindre björkträd, men skall Olof Månsson icke uppfattat, att de ägor var hygget skedde tillhörde herr baron och lagmannen Funck, förrän hans folk ankommit och nödgatt Olof Månsson, att medfölja till Almstad, där han för att få behålla sina kälkar, måste betala 2 riksdaler banco.

Asp inlämnade till häradsrätten en så lydande skrift:

" Som aj av välborne herr baron och lagman Fredric Funck på Almstad i Tåby socken till nuvarande lagtima sommarting med Björkekinds härad blivit stämd och kallad för det jag förleden vinter vid hemmanet Alm, merbemålte herr baron och lagman tilltalat mig, förövat skogsåverkan, vilket jag icke kan förneka, det jag omkring 1/2 dag var björkar fällde, som jag lovade Olof Månsson i Bjärka, för av mig och till sig hemköra, varföre han och tillika anledning är stämd.

Dock är han därtill alldeles oskyldig-

Helst jag fällde detsamma och jag tror att han inte visste vilken samm skogslott tillhörde, förrän samma dag, då vi av herr baron och lagmannens folk blev fasttagna, och måste köra virket till Almstad, och där avlässa samt kvarlämna detsamma, jämte vid berörde tillfälle, betala till herr baron och lagmannen tre riksdaler riksgälöd, vilket jag trodde vara som förlikning i och för detsamma, som vi blivit stämda före.

Men i händelse det icke kan anses för förlikning, så får jag i min ödmjukhet anhålla att desamma måtte avdragas på ecepnsen.

Med djupaste vördnad och högaktning framlever

Jacob Asp, ödmjukaste tjänare. "

På tillfrågan upplystes nämnden att 7 stycken mindre björkträd kunna anses till ett halvt lass, och återopade kändens ombud, vad hans huvudman skriftligen anfört.

Varefter häradsrätten underättade, att vid tingets slut i målet meddela utslag.

Utslag den 15 juni 1819..

§ 83.

Uti målet under § 27 mellan herr lagman baron Funck, kändande, samt Olof Månsson i Bjärka och drängen Jacob Asp i Gullborg, savarnder, meddelas utslag:

All den stund svaranderna meddels egen frivillig bekännelse, som av förekomne omständigheter är redan bestyrkt, blivit förfallne, att å ägorna till Alms hemman, herr baron och lagmannen Funck tillhörigt, hava förleden vinter olovligen åverkat 7 stycken björkträd, som till ett halvt lass uppskattas, för den skull och i förmåga av 63 § i Kongl förordningen av 1 augusti 1805, prövar häradsrätten skäligt sakfälla dem, och vardera för åverkan böta åtta skillingar, samt att gemensamt med 6 riksdaler 32 skilling sammalunda ersätta herr baron och lagmannen åsakade skadekostnad, varå likväl avräknas vad de tilltalade bevisligen redan därpå försljutit.

Avskrift av Björkekinds härads dombok.

Lagtima höstting vid Höckerstad den 24 oktober 1819.

§ 59.

Å sysslans vägnar hade vice kronolänsmannen M. Wirén till tinget utverkat stämning å nedanskrivne hemmansägare och åboar inom Tåby socken, nämligen

Anders Andersson i Tåby by,
Trumpetaren Carl Wågghals, bönderna Carl Ericsson och Sven Jansson i Fristad,
Håkan Olofsson, Lars Håkansson och Per Larsson i Fyrby,
Johan Jansson och Anders Pehrsson i Brunneby, Lars Jansson i Fyrby,
ägaren till ett rusthåll Alm,
innehavaren av Ljunmga boställe 1 mantal
arrendatorn av Prästgården,
bonden Jonas Hertzman i Tåstad,
Nils Persson och Anders Persson i Skjorstad,
inspektören Bergman vid Mem,
rättaren Jonas Wahlberg vid Almstad,
bönderna Per Olofsson och Olof Månsson i Bjärka,
Nils Nilsson i Ljunga,
Claes Zetterqvist i Oxtorp,
Eric Jansson i Sättra och
Olof Pehrsson i Ragntorp

med påstående, att som vid hållen vägsyn den 2 juli, deras vägstycken icke varit satta i fullgott stånd och vid en del vägar nummerpålar saknades.

Yrkade alltså för dessa försummelser måtte dömas till de böter allmänna lagen och befallningshavandes kungörelse utsätter.

Vid upprop anmälte åklagaren, att Lars Håkansson i Fyrby icke äger sitt åboende hemman eller för väghållning ansvarar, att Götha kanalbolag svarar för alla av Ljunga boställes utgående onera samt att någon arrendator i Prästgården icke funnes, utan densamma brukas av änkepastorskan Berg, men som av stämningen ej fått del.

Vadan åklagaren efter dessa nyligen nämnda upplysningar avsåg stämningen i derörda delar nedlägga.

Anförde rättaren Wahlberg vid Almstad, som tillika avsåg Alms rusthålls vägstycke och Anders Andersson i Skjorstad, hava övriga instämnda väghållare frivilligt erlagt böter samtliga för felande grävning med en riksdaler, samt Sven Jonsson i Fristad, Lars Jonsson i Fyrby, Eric Jonsson i Sättra och Olof Pehrsson i Ragntorp särskilt för odugliga vägrenar, den stadgade vitesboten 1 riksdaler banco vardera.

Anders Pehrsson i Skjorstad ehuru enligt nämndens intygande behörigen stämd, var likväl icke tillstädes elelör anmält förfall, men rättaren Wahlbergs husbonde lagmannen högvälborne baron herr Fr. Funck lät genom nämndemannen Jonas Jansson inlämna följande skriftliga svaraomål:

" Som svaromål å den av länsman Wirén å rättaren härstädes utverkade stämningen, angående försummad väghållning, tillåtes mig, enär stämningen icke utvisar i vad hänseende väghållningen funnits bristande, avgiva ett så beskaffat svaromål.

1:mo Att om påståendet sträcker sig till ansvar för försummad trädplantering, vilket jag ej kan förmoda, så anser jag sådant påstående lika stridande mot författningarna, som emot årgången.

Herr Wirén har och munteligen förklarat att frågan ej är trädplantering.

2:mo Almstads ena vägstycke har vid den vägsyn, som den 17 oktober förlidet år av kronolänsmannan Rundeberg förrättades, och vilken högstsyneligt författningarna bör innehålla alla de bättringar, vilka till den påföljande av väghållningsskyldige bör verkställas, som böra förbättras med 10 lass grus.

Enligt synen den 9 sistlidna juli finnes det vara verkställt, helst denna syn icke anmärkte någon felande grusning, däremot utsätta sistnämnda syn, utom tvenne träds plantering, varå nu ej är fråga, att pålen skulle uppsättas.

Avskrift av Björkekinds härads dombok.

Fortsättning **lagtima höstting** den 24 oktober 1819, § 59.

Vad denna senare syn i dessa tvenne omständigheter föreskrivit att tillden 15 påföljande månad verkställa, var ej svårt för mig till nämnde uträtta, och att någon försummelse här utöver av mig är förövat, lärer vara så mycket svårt att veta, som någon syn fränd en 15 sistlidna juli dess stämning ågick, enligt vad mig bekant icke lärer vara hållen.

Det borde vara här på sitt ställe att anmärka huruvida, lag likmäktigt böters ansvar, vid samma syn kan föreskrivas för fullgörandet av sådana vägförbättringar. I synnerhet vad gruskörning beträffar, vilka vid den föregående höstsynen icke blivit påsynte. Sådant lärer ej vara förfatningarnas mening och lärer åtminstone otvivelaktigt, om böters ansvar skall kunna äga rum, en ytterligare syn böra verkställas för att utröna huruvida de vid sommarsynen ifrågastte förbättringar blivit verkställd eller ej. Vid översikt av förhållandet med etta vägstycke visar sig således att sådant sammanhang, att sedan jag fullgjort allt vad höstsynen föreskrivit, vilken sommarsynen bevittnar, samt enligt sommarsynens föreskrift upprättat vägpålar, är jag likväl ställd till böters ansvar för en mig alldeles obegriplig maktbelåtenhet, om ej den, att vägstycket funnits i ordning.

På detta Almstads vägstycke vid Grönhögs vad finnes ingenting vara påsynt eller någon anmärkning. Däremot var gjord vid höstsynen den 17 oktober förledet år.

Vid sommarsynen åter finnes i avseende på detta vägstycke anmärkt, att därå borde till den 15 sistlidna juli påföras 4 lassa till 12 lass grus samt vägen till sex alnar utläggas. Detta är verkställt, även vad grävning beträffar såvitt årstiden kunnat medgiva.

Vad detta vägstycke beträffar visar sig således tydeligen, att jag blivit stämd till böteransvar för det jag dels icke grusat en väg, vilken själva synemännen icke funnit felaktig, dels fullgjort vad sommarsynen mig pålagt, ehuru vad desse sist pålagde förbättringar beträffar, någon mig känd syn icke blivit hållen till utrönande av verkställicheters beskaffenhet.

3:mo Utvisar stämningen att försummelse skall vara begången å Alms rusthålls vägstycke vid Bjärka.

Höstsynen utvisar att 20 lass därå skall utföras. Genom vittnen kan styrkas att 22 lass, med mina ganska stora sandkistor, blivit körda.

Således mer eller ej mindre än synen föreskrivit.

Om någon bristfällighet å Alms rusthålls vid Tåby kan nu så mycket mindre vara stämt, som samma rusthålls vägstycke vid sommarsynen icke fanns felaktig, och således någon försummlighet i avseende därå möjligen icke begången.

Om Alms fräslegårds stycke är icke stämt, vadan därom nu icke är fråga.

Vad försummligen av bonden Erland, som svarar för halva hemmanet i byn kan i denna del vara begången, känner jag lika litet, som jag därför kan ansvara.

Vad Alms vägstycke angår, visar sig således jag blivit stämd antingen för det jag utkört 22 lass grus på vägen eller dessföre att vägen var oklanderlig vid sommarsynen. Skulle det betvivlas, att jag fullgjort min väghållningsskyldighet på sätt jag nu upp-givit, så att instämningen på sådan grund ej kan förfalla, anhåller jag att, såvida bevisningsrätten i detta mål ej är part betagen, genom handlingar och vittnen vid nästa ting få bevisa vad jag påstått att ådagalägga, vad på de omstämde vägstycken, i enlighet med vägsynens vidgjort.

Vad jag sålunda anfört har icke skett för att advokatoriskt undandraga mig varken ingiven skyldighet, ej eller det anses som dess försummande lagligen bör medföra, utan endast för att ådagalägga att den som uppfyller sin plikt, oftats förblandas med den förnöjelige, och att då jag räknar för en heder vederbörligen uppfylla mina allmänna åligganden, jag även lika nitiskt försvarar mig mot anmärknigar, som i min tanke lika mycket strida mot laglighet, som billighet.

Jag äger inom Lösings härad vida längre vägstycken för större andel att underhålla och har där lyckats att uppfylla vägsynens fordringar.

Jag vågar och hoppas att samma lycka skall träffa mig inom Björkekinds härad och man förblandar mig icke därmed andre större fastighets ägor för försummlighet.

Frdric Funck "

Fortsättning **lagtima höstting** den 24 oktober 1819, § 59.

Efter vars uppläsande åklagaren anförde, att om nu herr baron och lagman sedan vägsynens nästföregående juli iståndsatta sina vägstycken, vilket åklagaren även vill medgiva, han likväl med själva synen, på sätt det hållits av nämndemänn Jöns Jönsson i Stensvad samt Per Larsson i Blinnestad undertecknade och nu framlämnade protokoll utvisar 20 lass grus på Alms rusthålls vägstycke vid Almstads väg, varit oduglig och 4 lass lera samt 12 lass grus, sistnämnde vägstycke blivit påsynta. Således och mätt, utan avseende på den eller mindre förbättring vägarna vid häradsrynen anses bliv, dessa ovillkorligen skola vara till den 1 sistlidne juli satta i fullgiltigt skick, yrkar åklagaren för de anmärkte förekommer antingen å herr baron och lagman Funck själv eller dess tilltalade rättare Jonas Walberg, men anhåller, att målet så vitt det anser Anders Persson i Skjorstad måtte, i avseende till dennes uteblivande varda uppskjutet Nämndemänn Jonas Jönsson förmälte sig icke hava erhållit annat uppdrag, än att allenast inlämna herr baron och lagmannen Funcks skrivelse, anförde hans begäran att få protokollet.

Och som således någoot inlaga, å ena eller andra sidan icke var att tillägga, så lovades vid tingets slut utslag.

Utslag
§ 92.

Uti målet under § 59 mellan käranden Wirén, samt flera innevånare i Tåby socken.

Häradsrätten låter bero vid åklagarens anmälan, att han icke fullföljer stämningpåståendet mot Lars Håkansson i Fyrby, innehavaren **av** Ljunga boställe och arrendatorn av Prästgården, och som alla övriga svarander utom rättare Walberg och Anders Persson i Skjorstad, frivilligt erlagt böterna, Sven Jonsson i Fristad, Lars Jonsson i Fyrby, Eric Jonsson i Sättra och Olof Pehrsson i Ragntorp även odugliga vägpålar, så skola dessa böter i saköreslängden till behörig fördelning upptagas.

Beträffande rättaren Walberg och Anders Pehrsson i Skjorstad, så när den förstnämndes husbonde, herr baron och lagmannen Funck uti inlämnat anförande, åskat uppskov för den bevisning, han nödigt ansett i målet, vilken förmån skäligen icke kan förvägras och Anders Persson förfallolöst uteblivit, prövar häradsrätten skäligen uppskjuta målet, dem angående till andra rättegångsdagen av nästa i häradet infallande laga vinterting, då såväl Walberg, försett med alla sine skäl och bevis, som Anders Pehrsson, i närvaro av åklagaren skola tillstådes komma eller genom behörigen befullmäktigat ombud, vid förlust av vidare tala, åliggande att likväl åklagaren att av detta beslut lämna före tingets början Anders Persson bevisligen.

Lagfartsprotokoll den 26 oktober 1819.

§ 12.

Till vinnande av lagfart inlämnades till häradsrätten ett så lydande köpebrev:

" I kraft av detta öppna köpebrev, gör vi undertecknade Anders Nilsson, Stora Gullborg samt Sven Svensson i Fransberg, härmed kunnigt och vetterligt, det vi oss beråde moder samt med våra hustrurs goda råd och samtycke, hava försålt, såsom vi och därigenom försälja till lagmannen friherre Funck, vårt gemensamma ägande **halva frälsehemman Alm** beläget i Tingstads socken och Björkekindes härad, för en överenskommen och bestämd köpeskillning två rusen fyra hundra fyrtio fyra riksdaler tjugo skilling och fyra runstycken bancosedler och som i enlighet med vad köpeavhandlingen om detta närmare föreskriver, vi till fullo bekommit berörda köpeskillning.

Allstå varder den samma härmedelst kvitterad, ävensom vi försäljare avhänder oss och våra arvingar ovanstående halva frälsehemman Alm, samt detsamma överlåte och tillägna lagmannen baron Funck, dess hustru och arvingar med allt därtill nu hörer eller framdeles lageligen tillkommit kan, att såsom dess lagfångne ägare i evärdeliga tider nyttja, gagna, bruka och besitta.

Förbindaden oss till hemul efter lag.

Till vttemera visso är detta uti nedanstående vittnes närvaro av oss säljare samt våra hustrur underskrivit, som skedde vid Stora Gullborg den 23 oktober 1819.

Anders Nilsson och dess hustru Anna Stina Persdotter, Niclas Persson.

Som på en gång närvarande vittnen vid Anders Nilssons och Sven Svenssons Svenssons egenhändiga namns underskrivande samt de övriga egenhändigt hållit i pennan vid deras bomärkes underskrivande.

Niclas Kuhla, Fjärdingsman

Olof Persson i Fransberg.

Fortsättning **lagtima höstting** den 24 oktober 1819, § 59.

Efter vars uppläsande åklagaren anförde, att om nu herr baron och lagman sedan vägsynens nästföregående juli iståndsatta sina vägstycken, vilket åklagaren även vill medgiva, han likväl med själva synen, på sätt det hållits av nämndemännenn Jöns Jönsson i Stensvad samt Per Larsson i Blinnestad undertecknade och nu framlämnade protokoll utvisar 20 lass grus på Alms rusthålls vägstycke vid Almstads väg, varit oduglig och 4 lass lera samt 12 lass grus, sistnämnde vägstycke blivit påsynta. Således och mätt, utan avseende på den eller mindre förbättring vägarna vid häradsrynen anses bliv, dessa ovillkorligen skola vara till den 1 sistlidne juli satta i fullgiltigt skick, yrkar åklagaren för de anmärkte förekommer antingen å herr baron och lagman Funck själv eller dess tilltalade rättare Jonas Walberg, men anhåller, att målet så vitt det anser Anders Persson i Skjorstad måtte, i avseende till dennes uteblivande varda uppskjutet Nämndemanenn Jonas Jönsson förmälte sig icke hava erhållit annat uppdrag, än att allenast inlämna herr baron och lagmannen Funcks skrivelse, anförde hans begäran att få protokollet.

Och som således någoot inlaga, å ena eller andra sidan icke var att tillägga, så lovades vid tingets slut utslag.

Utslag
§ 92.

Uti målet under § 59 mellan käranden Wirén, samt flera innevånare i Tåby socken.

Häradsrätten låter bero vid åklagarens anmälan, att han icke fullföljer stämningpåståendet mot Lars Håkansson i Fyrby, innehavaren **åv** Ljunga boställe och arrendatorn av Prästgården, och som alla övriga svarander utom rättare Walberg och Anders Persson i Skjorstad, frivilligt erlagt böterna, Sven Jonsson i Fristad, Lars Jonsson i Fyrby, Eric Jonsson i Sätra och Olof Pehrsson i Ragntorp även odugliga vägpålar, så skola dessa böter i saköreslängden till behörig fördelning upptagas.

Beträffande rättaren Walberg och Anders Pehrsson i Skjorstad, så enär den förstnämndes husbonde, herr baron och lagmannen Funck uti inlämnat anförande, åskat uppskov för den bevisning, han nödigt ansett i målet, vilken förmån skäligen icke kan förvägras och Anders Persson förfallolöst uteblivit, prövar häradsrätten skäligen uppskjuta målet, dem angående till andra rättegångsdagen av nästa i häradet infallande laga vinterting, då såväl Walberg, försett med alla sine skäl och bevis, som Anders Pehrsson, i närvaro av åklagaren skola tillstådes komma eller genom behörigen befullmäktigat ombud, vid förlust av vidare tala, åliggande att likväl åklagaren att av detta beslut lämna före tingets början Anders Persson bevisligen.

Lagfartsprotokoll den 26 oktober 1819.

§ 12.

Till vinnande av lagfart inlämnades till häradsrätten ett så lydande köpebrev:

" I kraft av detta öppna köpebrev, gör vi undertecknade Anders Nilsson, Stora Gullborg samt Sven Svensson i Fransberg, härmed kunnigt och vetterligt, det vi oss berådde moder samt med våra hustrurs goda råd och samtycke, hava försålt, såsom vi och därigenom försälja till lagmannen friherre Funck, vårt gemensamma ägande **halva frälsehemman Alm** beläget i Tingstads socken och Björkekindes härad, för en överenskommen och bestämd köpeskillning två rusen fyra hundra fyrtyo fyra riksdaler tjugo skilling och fyra runstycken bancosedler och som i enlighet med vad köpeavhandlingen om detta närmare föreskriver, vi till fullo bekommit berörda köpeskillning.

Allstå varder den samma härmedelst kvitterad, ävensom vi försäljare avhänder oss och våra arvingar ovanstående halva frälsehemman Alm, samt detsamma överlåte och tillägna lagmannen baron Funck, dess hustru och arvingar med allt därtill nu hörer eller framdeles lageligen tillkommit kan, att såsom dess lagfångne ägare i evärdeliga tider nyttja, gagna, bruka och besitta.

Förbindaden oss till hemul efter lag.

Till vttemera visso är detta uti nedanstående vittnes närvaro av oss säljare samt våra hustrur underskrivit, som skedde vid Stora Gullborg den 23 oktober 1819.

Anders Nilsson och dess hustru Anna Stina Persdotter, Niclas Persson.

Som på en gång närvarande vittnen vid Anders Nilssons och Sven Svenssons Svenssons egenhändiga namns underskrivande samt de övriga egenhändigt hållit i pennan vid deras bomärkes underskrivande.

Niclas Kuhla, Fjärdingsman

Olof Persson i Fransberg.

Lagfartsprotokoll den 29 oktober 1819.

§ 18.

Med anhållan om lagfart inlämnades till häradsrätten ett så lydande köpebrev:

"Med anledning om under åberopande av Björkekinds lovlige häradsrätt under innevarande års hösteting givna tillåtelöse, bortbyter jag Erland Jonsson, såsom laglig tillförordnad förmyndare för min mindre vetande broder, drängen Per Jonsson, till herr lagmannen baron Funck, min broders ägande **fjärdedels rusthåll Alm och ett fjärdedels frälseskatehemnan ibidem** samt en utav mig erläggande mellangift stor ett hubdrade åttiofem riksdaleråtta skilling tio runstycken banco mot **halva kronoskatte avlöningshemmanet Brunneby**, på sätt beyteshandlingen under den 9 sistnämnda, härom närmare föreskriver.

På sådan grund överlåter jag Erland Jonsson härigenom ovannämnde tvenne fjärdedels hemman uti Alms by, med allt vad därtill nu hörer eller framdeles lageligen tillvinnas kan, uppå förbemälte herr baron och lagman, dess hustru och arvingar, att såsom all annan dess lagfångna egendom, obehindrad byttja, bruka och besitta, förbindandes mig dessutom, å min myndlings vägnar till laga hemul.

Almstad den 9 november 1818.

Erland Jonsson - bomärke

Såsom närvarande vid etta bytebrevs upplysande erkännande och broders egenhändiga bomärkes bekräftande underskriva.

Fredric Gyllespets C.G. Wiberg

Lagfartsprotokoll den 29 oktober 1819.

§ 19.

Till häradsrätten inlämnades ett köpebrev av följande ordalydelse:

" Jag Johan Edlund, med min kära hustru Kristina Maria Leckenstedt, göre härigenom kunnigt och vetterligt, det vi av fri vilja, moget betänkande och väl berett mod upplåtir och försålt, som vi i kraft av detta vårt öppna salubrev **försälja ett tredjedels mantal Fyrby, hälften rusthåll och hälften augment med därtill hörande en tredjedel av utfjorden Rappsala** kallat, beläget i Tåby socken och Björkekinds härad till bonden välbeskedlige Jöns Könsson och dess hustru Mariua Svendsdotter i Brunneby och Tåby socken, emot en av oss emellan överenskommen och fastställd köpesumma av två tusende sju hundra sjuttio sju riksdaler 37 skilling 4 runstycken riksgälds mynt. Och som vi förenämnde köpesumma enligt köpekontraktet till fullo bekommit, s amt för den skull härmed kvitteras.

Allts avhänder jag mig, min hustrus, barn och arvingars förenämnde 1/3-dels mantal Fyrby och en 1/3-de Rappsala utjord med allt var därunder av ålder lytt, så till akog och mark samt allt vad därtill framdelse lyda kan och tillägnas bonden Jöns Jönsson och dess hustru, barn och arvingar förenämnde lägenheter till det innehåll den däröver upprättade karta utvisa allt äga område och disponera såsom all anann dess lag och välfångna egendom, fullt för oss, och e våra om- och tillkommande lider. Förbindande oss gemensamt till hemul lag likmäktigt.

Blivandes detta salubrev av oss i anmodade vittnes när- och övervaro egenhändigt underskrivet, som skedde i Norrköping den 9 oktober 1819.

Johan Edlund (sigill) Maria Lechstedt (sigill)

Såsom härvid på en gång näravande vittnen, ut supra.

Per Hultgren Jonas Bergström.

Avskrift av Björkekinds härads dombok.

Lagtima höstting vid Höckerstad den 29 oktober 1819.

§ 66.

Kuratorerna, för nu avlidne inspektoren Claes Eric Wrångström i Fristad, trumpetaren Carl M. Wåghals därstädes och rusthållaren Håkan Olofsson i Fyrby, hade utverkat stämning till detta ting av gästgivaren Sven Jansson i Fristad, i anledning av denna ödmjuka stämmingsansökan:

" Om arrendatorn av ett hemman Fristad Västergården, gästgivaren Sven Jansson, därstädes överträtt den under den 30 mars 1813, därpå erhållna kontrakt, föranlåter käranderna, såsom lageligen tillförordnade kuratorer för ägaren till omförmälte herr inspektoren Claes Eric Wrångström, anhålla om laga kallesle och stämning på bemälte gästgivare Sven Jansson i Fristad till Björkekinds härads föregående laga höstating med påstående:

1:mo Att han har i och med etta år avträder besagda avtal, likväl haft den djärvheten, att utan lov innevarande år beså de till detta hemmans trädesjord hörande så kallade Hagtäppan och Stafstedtstäppan, vilka ligger vid Sven Janssons. Vid tillträdet befanns osådda och såsom hörande till västra gårdet, vad detta vila och överlämnas nuvarande tillträdaren lika med övriga trädesjordar, måtte således åläggas uppgiva vad han sålunda olovligen härpå innevarande år skördat och med samma uppgift med svaranden sin fästa samt tillförbindas käranden inbärga grödan oss tillsammans och böta för olagligt hävdande.

2:mo Åläggas efter lag ansvara för under arrendetiden från gården avfört halmfordert därför enligt andra punkten i arrendekontraktet särskild ersättning 20 riksdaler banco äro förverkade, som yrkas liksom tre år åläggas betal åttagsskadan av 1818 års arrende i spannmål och kontanter, som arrendatorn med behöriga kvittering ej kan anses vara betalt samt tillförbindas utsätta, våra tillskyndade tingskostnader.

Fristad den 7 oktober 1819.

Carl M. Wåghals Håkan Olofsson "

Häremot Sven Jansson uttagit stämning å Wåghals och Håkan Olofsson med påstående, som innefattas uti följande ansökning:

" I anledning av den av trumpetaren Wåghals och rusthållaren Håkan Olofsson i Fyrby, såsom förmyndare för bokhållaren C.E. Wrångström, å mig utverkad stämning, får jag å desse tvenne delomän ödmjukast anhålla om genstämning till Björkekinds härads nästinfallande hösteting i följande påstående, nämligen:

1:mo Att då varken den ena eller den andra av de täppor till Fristads Västergård, för vilkas begagnande innevarande år delomännen å mig yrkat ansvar och ersättning, icke äro den egenskapen eller dess har årgånget, då detta skolat höra till trädesgårdet, påstår jag det därom såsom obefogat måtte underkännas och delomännen således känna skyldiga till det i 29 kapitlet rättegångsbalken stadgade ansvar.

2:mo Att ehuru efter vad visas skall om så nödigt bliver, jag vid närvarande tid låtit föra mera foder till än från Fristad Västergård. Delomönnens nuvarande påstående om ansvar, såsom beroende på mängden i båda dessa fall vid de3n tid, då jag detta hemman avträder, måtte såsom i otid väckt, avslås och mine delomän emellertid i likhet med vad jag ut blivit yrkat, plikta för rättegångsmissbruk.

3:tio Att som jag sedan långt före detta nu åtskilliga avbetalningar till och för då varande myndige bokhållaren Wrångström och dess hustru, icke allenast gottgjort sistlidet är spannmål och pennignar, utan jämväl har ett överskott där av femtiofyra riksdaler 27 skilling silvermynt tillgodo, dels måtte, jämte det stömningspåstående emot mig härom anses förfalla. Delomännen, vilka om detta förhållande ägt fullkomlig kännedom, och till det ansvar 9 kapitlet 11 § handelsbalken i detta fall ovillkorligen föreskriver, och i samma sammanhang med föregående punkter.

4:de Att trumpetaren Wåghals och rusthållaren Håkan Olofsson, som utan föregången laga uppföljning, vilken oaktat vissa arrendeår är bestämda, likväl är föreskrivet skolaske, lika få egen möjlighet, som äganderätten, kränkande skiljt mig från bruk och

Fortsättning **lagtima höstting** den 29 oktober 1819, § 66.

nyttjanderätt till förenämnde hemman, måtet efter 1 kapitlet 4 § utsökningsbalken åläggas densamma mig genast återställa, ersätta mig därigenom orsakad skada och böta sex riksdaler 32 skilling banc, samt

5:o Att delomännen dömas skyldiga ersätta mig all den kostnad som uppkommer och för denna rättegång, uti vilken jag i övrigt förebehåller mig öppen talen.
Sven Jansson "

Uppropade inställer sig käreanderna personligen biträdda, huvudkäreanden av herr fältkammrerean H.J. Safre och genkäreande av notarien A.M. Lind.

Inlämnade herr fältkammeraren, som härmed för huvudkäreandets mål, kontrakt av den 30 mars 1813, varigenom nytthanderätten av ett helt hemman kronoskatte Fristad under sex års tid, utmed från midfastan 1814 till 14 mars 1820, blivit på huvudkäreanden överlåten, med villkor att i årligt arrenade leverera 16 tunnor råg, en tunna havre, en spann ärtor, en tunna korn och fyra tunnor blandkorn samt kontant betala 70 riksdaler banco och nu i tredje punkten av kontraktet, arrendatorn förbjuden att hugga någon skog eller bryta löv på ägorna samt att från gården avyttra något hus, vid äventyr av böter efter lag och särskilt skadans ersättning med 20 riksdaler banco.

Genkäreandens fullmäktige åberopade till svarmål på huvudkäreanden vad stämningen innehåller och tillägger, att när dess huvud man, såsom icke laglige uppsagd enligt 16 kapitlet 5 § jordabalken, när vid uppsägningen kvarstod ett år efter giftsstämmans föreläggande, har han och varit berättigad hava hela åkerjorden och ännu mer omstämda tegarna, helst den ena tillhöra hagen och en andra båtsmannens tegar, som honom tillhört att disponera, då han givit båtsmanen spannmål samt gröda i motsvarande ersättning för åkertegen.

Huvudkäreanden påstod däremot, att båda tegarna tillhört det gårde, som bort vara i träde, och sedan genkäreanden någon stund samtalande, träffade de sig emellan en sådan överenskommelse, att mot det huvudkäreanden avstår sin väckta pretension om arrenderättighetens obehållande och nästkommande flyttningstid hemmanet utflyttas, frånträder huvudkäreanden deras i första och andra punkterna pretentioner och huvudstämningens väckte påstående om ersättning för tegarnas gagnande och ansvar för bortförd gröda.

För fullgörande av tredje huvudstämningens punkt framgav genkäreanden å nästkommande års arrende in natura lämnade spannmålsdelen, en så lydande förteckning:

" Räkning på spannmål lämnar Clas Eric Wrångström i Fristad 1818 särskilt Råg 15 tunnor 29 kannor och övriga gröda för sammanlagt 23 riksdaler samt en med Wrångström uppgjord räkning, daterad den 11 innevarande oktober, vilken räkning i debet upptager särskilda utbetalningar till Wrångström och hans hustru samt betalningar för åtskilliga verkställda skjutsningar och sedan avdrag skett av 1818 års arrende i kontanta penningar, jämte åttaganden av spannmålen, sluta sig med ett saldo av 54 riksdaler 27 skillingar, därifrån likväl, enligt genkäreandens medgivande, böra avräknas 12 riksdaler samma mynt, såsom utgörande ränta å en särskild skuld, varav genkäreanden hos Wrångström häftar "

Då denna räkning med några verifikationer ej vara belagda, yrkade huvudkäreanden att genkäreanden måtte densamma edeligen förestå, och förklarade huvudkäreanden sig därtill beredd.

I följe varav Sven Jansson framstod, som med hand på bok, svor och betygade vid Gud och hans Heliga evangelium, förbemälte dess med avlidne Wrångström uppgjorde räkning till alla delar riktig är, så väl Gud Sven Jansson hjälpa skulle till liv och hälsa, varefter notarien Lind påstod huvudkäreandens åläggande, att räkningens saldo till genkäreanden betala.

Efterskrivna haver huvudkäreanden av genkäreanden till vittnen kallade begärde ersättning för deras tingsgång, Olof Pehrsson i Blackstad med en riksdaler och Sven Svensson i Stora Grönhög med 2 riksdaler 32 skilling, Petter Larsson i Fyrby med 1 riksdaler 16 skilling samt livgrenadieren Cassander vid Stensvad och torparen Nils Björkqvist

Huvudkäranden överlämnade detta åt domstolens prövning och avsades

Utslag

Jämte det häradsrätten till avrättelse stadfästa genkäranden i avseende på 1:a och 2:a huvudstämningen, parterna träffade frivilliga förening, varigenom stämningen i 1:a och 2:a och 4;e punkterna av dess stämningen sänkta påstående tillika förfallna, prövar häradsrätten skäligen ålägga huvudkäranden, att av deras fordran Claes Eric Wrångströms tillgångar betala genkäranden, efter avdrag av föregående års för Fristad hemman och räntan på den särskilda skulden. överskjutande sedan 42 riksdaler 27 skilling banco som att med skäligen jämkade 32 riksdaler ersätta varje av sina inkallade vittnen för deras tingsgång.

Lagfartsprotokoll den 17 november 1819.

§ 21.

Med anhållan om lagfart inlämnades till häradsrätten ett så lydande köpebrev:

I kraft av detta öppna salubrev, upplåter och försäljer jag Jöns Jönsson, med berätt mod, till lagmannen herr friherre Funck, mitt innehavande **1/4-dels kronoskatte avlöningshemman Brunneby**, beläget uti Tåby socken och Björkekindes härad, för en överskotten och bestående köpesumma stor två tusen riksdaler banco och som denna köpeskillning två tusende riksdaler banco till fullo blivit erlagd, och nu härmed kvitteras, så avhänder jag Jöns Jönsson mig hustru, barn och arvingar för berörde fjärdedels hemman Brunneby, med allt vad därtill hörer eller lageligen tillvinnas kan, samt detsamma tillägnas bemälte herr baron och lagman eller dess rättsinnehavare, att såsom alla annan dess välfångna egendom obehindrat nyttja, bruka och besitta, förbindande mig till hemul efer lag, som skedde uti nedan tillkallade personers närvaro.

Almstad den 9 november 1819.

Jöns Jönsson